EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.4.2021
COM(2021) 170 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

o strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025

{SWD(2021) 74 final}

Uvod

Organizirani kriminal, ki je zaradi nepreglednosti svojih dejavnosti skrit očem javnosti, pomeni znatno grožnjo za evropske državljane, podjetja in državne ustanove ter celotno gospodarstvo. Organizirane kriminalne združbe so prisotne v vseh državah članicah, kot je poudarjeno v zadnji **oceni ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v Evropski uniji** (v nadaljnjem besedilu: poročilo EU SOCTA iz leta 2021)[1]. Za krajino organiziranega kriminala so značilne mreže, v katerih je sodelovanje med storilci kaznivih dejanj tekoče, sistematično in usmerjeno v dobiček. Organizirane kriminalne združbe z velikimi nezakonitimi dobički vdrejo v zakonito gospodarstvo in javne ustanove, tudi s korupcijo, s čimer spodkopavajo pravno državo in temeljne pravice, pravico do varnosti in zaupanje ljudi v javne organe. Prihodki od kaznivih dejanj na devetih glavnih kriminalnih trgih v Evropski uniji so leta 2019 znašali 139 milijard EUR[2], kar ustreza 1 % bruto domačega proizvoda Unije. Kot je poudarjeno v strategiji EU za varnostno unijo[3], je treba nadaljevati in okrepiti ukrepe, sprejete na ravni EU za podporo državam članicam v boju proti organiziranemu kriminalu.

Zapletenost poslovnega modela organiziranih kriminalnih združb je bila razkrita zlasti leta 2020 v skupni preiskavi, ki so jo vodili francoski in nizozemski organi s podporo Europola in Eurojusta ter je bila namenjena razbitju **EncroChata**, šifriranega telefonskega omrežja, ki so ga široko uporabljale kriminalne združbe. Zadeva EncroChat je doslej privedla do prijetja več kot 1 800 oseb in več kot 1 500 novih preiskav. Poleg tega je pokazala razsežnost delovanja organiziranih kriminalnih združb na nadnacionalni ravni in prek spleta na vseh kriminalnih trgih v omreženem okolju, pri čemer uporabljajo vedno bolj izpopolnjene načine delovanja in nove tehnologije. Marca 2021 je potekala še ena skupna operacija po razbitju šifriranega omrežja Sky ECC, na katerega so se preselili številni nekdanji uporabniki omrežja EncroChat, s katero je bilo preprečenih več kot 70 nasilnih incidentov in zaseženih več kot 28 ton drog ter v kateri je bilo prijetih več kot 80 oseb, osumljenih vpletenosti v organizirani kriminal in nedovoljen promet s prepovedanimi drogami v Belgiji in na Nizozemskem. Začetih je bilo več kot 400 novih preiskav proti organiziranim kriminalnim združbam, ki pomenijo visoko tveganje.

V EU se povečuje uporaba nasilja, ki ga izvajajo storilci kaznivih dejanj, vpleteni v organizirani kriminal, zaradi pogoste uporabe strelnega orožja ali razstreliva v javnih

[1] Europol, poročilo EU SOCTA iz leta 2021, 12. april 2021, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment. Poročilo EU SOCTA je celovita analiza ogroženosti zaradi organiziranega kriminala, v kateri so opredeljena področja kaznivih dejanj, ki jih je treba prednostno obravnavati, in ki jo vsaka štiri leta pripravi Europol na podlagi prispevkov držav članic.

[2] Prepovedane droge, trgovina z ljudmi, tihotapljenje migrantov, goljufije (utaje znotraj Skupnosti z neobstoječim trgovcem, kršitve pravic intelektualne lastnine, goljufije s hrano), kazniva dejanja zoper okolje (nedovoljena trgovina z odpadki ter prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami), nedovoljeno strelno orožje, nezakoniti tobačni izdelki, dejavnosti kibernetske kriminalitete, organizirana kazniva dejanja zoper premoženje – Mapping the risk of serious and organised crime infiltrating legitimate businesses (Študija o evidentiranju tveganja za vdor hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v zakonita podjetja), marec 2021, DR0221244ENN, https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/ab3534a2-87a0-11eb-ac4c-01aa75ed71a1/language-sl.

[3] Sporočilo Komisije o strategiji EU za varnostno unijo (COM(2020) 605 final, 24.7.2020).

prostorih pa se prav tako povečuje ogroženost zaradi nasilnih incidentov[4]. Med pandemijo COVID-19 se je potrdila spretnost organiziranih kriminalnih združb, da se prilagodijo na spremembe v okolju, v katerem delujejo, in jih izkoristijo. Kriminalne združbe so pandemijo izkoristile za razširitev spletnih kriminalnih dejavnosti[5] in izvajanje goljufij, tudi s ponarejenimi medicinskimi izdelki. Storilci kaznivih dejanj si zaradi stalnega velikega povpraševanja po cepivih proti COVID-19 močno prizadevajo, da bi se vključili v proizvodnjo in dobavo ponarejenih cepiv ali sheme goljufij, usmerjenih v posameznike ali javne organe. Vlade EU so doslej odkrile poskuse prevar in lažne ponudbe goljufov za prodajo več kot 1,1 milijarde odmerkov cepiv v skupni vrednosti več kot 15,4 milijarde EUR[6]. Zaradi gospodarske krize kot posledice pandemije se povečujejo tveganja za dejavnosti organiziranega kriminala ter možnost njihovega nadaljnjega vdora v družbo in gospodarstvo.

Zaradi nadnacionalnih groženj in razvijajočih se načinov delovanja organiziranih kriminalnih združb, ki delujejo na spletu in zunaj njega, je potreben usklajen, bolj ciljno usmerjen in prilagojen odziv. Medtem ko so nacionalni organi, ki delujejo na terenu, v prvih vrstah v boju proti organiziranemu kriminalu, so ukrepi na ravni Unije in svetovna partnerstva bistveni za zagotovitev učinkovitega sodelovanja ter izmenjave informacij in znanja med nacionalnimi organi, podpirajo pa jih skupen kazenskopravni okvir in učinkovita finančna sredstva. Organizirani kriminal poleg tega ponazarja povezavo med notranjo in zunanjo varnostjo. Za obravnavanje tega nadnacionalnega izziva je potrebno mednarodno delovanje na področju boja proti organiziranemu kriminalu, vključno z nadaljnjimi ukrepi za razvoj partnerstev in sodelovanja z državami v neposrednem sosedstvu in drugod.

Evropski parlament[7] in tudi Svet[8] sta opozorila, da organizirani kriminal povzroča ogromno škodo, ter poudarila pomen odločnega ukrepanja EU v boju proti vsem oblikam dejavnosti organiziranega kriminala.

Ta strategija gradi na preteklih dosežkih, opredeljuje prednostna delovna področja za boljšo zaščito državljanov in gospodarstva pred organiziranimi kriminalnimi združbami ter predlaga konkretne srednje- in dolgoročne ukrepe, ki bodo razviti ob polnem spoštovanju temeljnih pravic. To je prva namenska strategija o organiziranem kriminalu od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe[9].

---

[4] Europol, poročilo EU SOCTA iz leta 2021, 12. april 2021, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment.

[5] Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj 19 držav članic in osmih tretjih držav so v mednarodni operaciji, izvedeni med marcem in decembrom 2020, ki sta jo podpirala Europol in Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), zasegli skoraj 33 milijonov ponarejenih medicinskih pripomočkov, vključno z obraznimi maskami, testi in diagnostičnimi kompleti, 8 ton surovin in 70 000 litrov higienskih razkužil.

[6] Informacije, ki so jih uradu OLAF sporočili vladni organi. Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj si v sodelovanju z Europolom in uradom OLAF prizadevajo preprečiti te poskuse goljufij.

[7] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0378_SL.pdf. Evropski parlament je oktobra 2016 sprejel tudi poročilo s posebnim poudarkom na boju proti korupciji, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0284_SL.pdf.

[8] Sklepi Sveta o notranji varnosti in evropskem policijskem partnerstvu (13083/1/20 REV 1 z dne 24. novembra 2020).

[9] Organizirani kriminal je ostal prednostna naloga EU od sredine devetdesetih let 20. stoletja, kot je razvidno iz programa iz Tampereja (s katerim so se začeli izvajati prvi večletni strateški cilji EU na področju pravosodja in

1. Okrepitev sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodnega sodelovanja

Sodobni organizirani kriminal deluje kot mednarodno podjetje. 65 % kriminalnih združb, dejavnih v državah članicah EU, ima člane z različnimi državljanstvi[10]. Prevozne poti drog, strelnega orožja in ponarejenih izdelkov se prek svetovne dobavne verige prepletajo po vseh celinah. Mobilne organizirane kriminalne združbe, ki se ukvarjajo z organiziranimi kaznivimi dejanji zoper premoženje, se pri izvedbi kaznivih dejanj hitro premikajo prek več jurisdikcij. Kriminalne združbe se z delovanjem v različnih jurisdikcijah izognejo odkritju in izkoriščajo razlike med veljavnimi nacionalnimi zakonodajami.

1.1.Nemotena izmenjava informacij in pravočasen dostop do njih

Visoka raven varnosti na območju svobode, varnosti in pravice, na katerem ni kontrol na notranjih mejah, se lahko zagotovi s tesnim policijskim in pravosodnim sodelovanjem med državami članicami. Za boj proti vsem oblikam organiziranega kriminala je bistven pravočasen dostop do informacij, pri čemer je treba popolnoma spoštovati temeljne pravice in zlasti varstvo podatkov. Evropska unija je na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj zagotovila številna orodja za lažjo izmenjavo informacij, ki so se izkazala za ključna pri odkrivanju kriminalnih dejavnosti in omrežij.

Schengenski informacijski sistem (SIS) je uradnikom na terenu omogočil, da hitro odkrijejo in izsledijo osebe in predmete, vpletene v organizirani kriminal, ter ustrezno ukrepajo. Informacije iz te skupne podatkovne zbirke lahko uradnikom pomagajo pri prijetju osebe, zasegu predmeta ali opredelitvi potovalnih premikov oseb, vključenih v preiskavo. Zgolj leta 2020 je bilo v schengenskem informacijskem sistemu opravljenih skoraj 4 milijarde iskanj in prikazanih več kot 200 000 zadetkov. S pregledom okvira SIS v letu 2018[11] so se precej okrepile funkcije sistema in uvedla nova orodja, ki so nacionalnim organom omogočila, da vnašajo razpise ukrepov v zvezi z osebami, ki jim grozi ugrabitev ali trgovina z ljudmi, ali zahtevajo poizvedovalno kontrolo o osumljencu. Z reformo se je tudi zagotovilo,

---

notranjih zadev ter poznejši večletni programi na tem področju, kot so haaški program iz leta 2004, stockholmski program iz leta 2009, evropska agenda za varnost iz leta 2015 in pred kratkim sprejeta strategija EU za varnostno unijo iz leta 2020). Zadnja namenska strategija o organiziranem kriminalu je iz leta 2005, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52005DC0232&from=SL.

[10] Europol, poročilo EU SOCTA iz leta 2021, 12. april 2021, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment.

[11] Uredba (EU) 2018/1860 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o uporabi schengenskega informacijskega sistema za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 312, 7.12.2018), Uredba (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju mejnih kontrol, o spremembi Konvencije o izvajanju Schengenskega sporazuma ter o spremembi in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1987/2006 (UL L 312, 7.12.2018) ter Uredba 2018/1862 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. novembra 2018 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, o spremembi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2007/533/PNZ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1986/2006 Evropskega parlamenta in Sveta in Sklepa Komisije 2010/261/EU (UL L 312, 7.12.2018).

da ima Europol dostop do razpisov ukrepov v SIS in izmenjave dopolnilnih informacij, ter omogočila učinkovitejša uporaba biometričnih podatkov, saj je bila uvedena možnost uporabe podob obraza za namene identifikacije ter vključitve profilov DNK za lažjo identifikacijo pogrešanih oseb. Izvedba teh novosti poteka s polno hitrostjo, tako da bo novi sistem v celoti deloval do konca leta 2021. Pri tem so izvedbeni akti in tehnična dokumentacija dokončani, delo na področju tehničnega razvoja sistema SIS močno napreduje, sprejemajo pa se tudi prvi koraki za pripravo priročnika o sistemu SIS in dejavnosti usposabljanja za uporabnike tega sistema.

Potencial sistema SIS za boj proti organiziranemu kriminalu bo nadalje okrepljen z novim okvirom za **interoperabilnost** informacijskih sistemov EU na področju pravosodja in notranjih zadev[12]. Bistveno je, da se vsa prizadevanja usmerijo v doseganje polne interoperabilnosti do konca leta 2023. To bo organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj omogočilo, da bodo lažje dostopali do ustreznih informacij v centraliziranih informacijskih sistemih EU in odkrivali primere uporabe več identitet, kar je nujno za boj proti identitetnim prevaram, ki jih storilci kaznivih dejanj pogosto uporabljajo pri storitvi kaznivih dejanj ali begu pred roko pravice. Znotraj okvira za interoperabilnost se razvija funkcija **detektorja več identitet**, ki bo s preverjanjem podatkov v teh sistemih pomagal pri učinkovitem obravnavanju zlorabe identitet.

Preiskovalci, ki delujejo izolirano v eni državi članici, pogosto ne morejo dokazati vpletenosti organizirane kriminalne združbe v določeno kaznivo dejanje. **Prümski okvir**[13] iz leta 2008 organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj omogoča, da v podatkovnih zbirkah drugih držav članic, s katerimi imajo vzpostavljene dvostranske povezave, v okviru preiskav opravljajo iskanje po podatkih o DNK in prstnih odtisih na podlagi sistema „zadetek/ni zadetka“ ter iskanje po podatkih iz registrov vozil. Prümski okvir se je sicer izkazal kot koristen pri reševanju številnih kaznivih dejanj v Evropi, vendar zaradi njegove decentralizirane narave številne dvostranske povezave med nacionalnimi podatkovnimi zbirkami držav članic niso bile vzpostavljene, razlog za to pa so tehnična zapletenost ter znatni finančni in človeški viri, ki jih to zahteva. Poleg tega lahko traja tedne ali celo mesece, da si organi v primeru zadetka izmenjajo zadevne osebne podatke. Komisija bo za večjo učinkovitost kazenskih preiskav in okrepitev avtomatizirane izmenjave informacij o storilcih kaznivih dejanj predlagala posodobitev **prümskega okvira, da se bodo obravnavale operativne potrebe** organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje

[12] Okvir za interoperabilnost zajema SIS, vizumski informacijski sistem (VIS), sistem Eurodac, sistem vstopa/izstopa (SVI), evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) in evropski informacijski sistem kazenskih evidenc za državljane tretjih držav (sistem ECRIS-TCN). Uredba (EU) 2019/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju meja in vizumov ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 in (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta ter Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ (UL L 135, 22.5.2019) ter Uredba (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij in spremembi uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ter (EU) 2019/816 (UL L 135, 22.5.2019).

[13] Sklep Sveta 2008/615/PNZ o poglobitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu, ter Sklep Sveta 2008/616/PNZ o izvajanju Sklepa 2008/615/PNZ (UL L 210, 6.8.2008).

kaznivih dejanj, pri tem pa spoštovale temeljne pravice in zahteve glede nujnosti in sorazmernosti, ter da se bodo določbe o varstvu podatkov uskladile z direktivo o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj[14]. Komisija proučuje možnosti za zagotavljanje povezanosti ustreznih podatkovnih zbirk med vsemi državami članicami ter **pospešitev izmenjave informacij** v primeru zadetka. Proučuje tudi potrebo po izmenjavi **dodatnih kategorij podatkov** znotraj prümskega okvira, pomembnih za kazenske preiskave, kot so podatki o podobah obraza, vozniških dovoljenjih, kazenskih evidencah in balistiki, ter to, ali je treba kot novega partnerja k temu okviru dodati Europol.

Glede na čezmejno in mednarodno razsežnost organiziranega kriminala so bistvenega pomena **potovalne informacije**, da se identificirajo potniki, ki pomenijo visoko tveganje in ki organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj sicer niso znani, ter odkrijejo povezave med člani kriminalnih združb. Obdelava podatkov iz **evidence podatkov o potnikih (PNR)** pomaga ustreznim organom pri identifikaciji oseb, vpletenih v kriminalne dejavnosti kriminalnih združb. Da bi se možnosti tega orodja izkoristile v celoti, bo Komisija še naprej spremljala popolno in učinkovito izvajanje direktive o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih[15] ter podpirala sodelovanje in izmenjavo podatkov iz te evidence med državami članicami, zlasti z izmenjavo dobrih praks, usposabljanjem in razvojem potrebnih zmogljivosti[16]. **Predhodne informacije o potnikih**, tj. biografski podatki o potnikih, ki jih zbirajo letalski prevozniki ob prijavi na let, so prav tako zelo dragocene[17], tudi zato, ker dopolnjujejo evidenco podatkov o potnikih. Revizija veljavnega pravnega okvira[18] bi omogočila številne izboljšave, zlasti glede točnosti in popolnosti podatkov. Kar je še pomembneje, Komisija bo analizirala možnost uporabe predhodnih informacij o potnikih za sistematično iskanje po podatkih Europola za boj proti organiziranemu kriminalu ter po možnosti razširila njihovo uporabo na gibanje znotraj schengenskega območja ter prevoznike po vodnih poteh in avtobuse. V ta namen bo v prvi polovici leta 2022 pripravila predlog za revizijo direktive o predhodnih informacijah o potnikih, ki bo temeljil na oceni učinka, v kateri bodo nadalje proučene navedene možnosti in njihovi učinki.

1.2. Okviri za tesnejše sodelovanje

[14] Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (UL L 119, 4.5.2016).

[15] Direktiva (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj (UL L 119, 4.5.2016).

[16] Kot so navedene v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem Poročilu Komisije o pregledu direktive o evidenci podatkov o potnikih (SWD(2020) 128 final, 24.7.2020, str. 7).

[17] Pomen teh podatkov potrjujejo ponovni pozivi Združenih narodov k večji uporabi predhodnih informacij o potnikih (glej resolucije RVSZN 2178 (2014), RVSZN 2309 (2016) in RVSZN 2482 (2019)) ter zaveza držav, ki sodelujejo v Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, za vzpostavitev sistemov s predhodnimi informacijami o potnikih. Poleg tega je vzpostavitev nacionalnih sistemov predhodnih informacij od februarja 2018 standard Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO), ki je postal obvezen za vse države pogodbenice Čikaške konvencije.

[18] Direktiva Sveta 2004/82/ES o dolžnosti prevoznikov, da posredujejo podatke o potnikih (direktiva o predhodnih informacijah o potnikih) (UL L 261, 6.8.2004).

Sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj po EU večinoma temelji na Schengenski konvenciji iz leta 1990. Ta temelj dopolnjujejo drugi instrumenti EU, kot so Okvirni sklep Sveta 2006/960/PNZ o poenostavitvi izmenjave informacij in obveščevalnih podatkov med organi kazenskega pregona držav članic Evropske unije ter poglavji 4 in 5 Sklepa Sveta 2008/615/PNZ z dne 23. junija 2008 o poglobitvi čezmejnega sodelovanja, zlasti na področju boja proti terorizmu in čezmejnemu kriminalu (Prümski sklep).

Države članice so ta okvir dopolnile s kompleksnim sklopom dvo- in večstranskih sporazumov. Zato ravni sodelovanja med državami članicami niso enake, kar ustvarja operativne ovire, ki preprečujejo učinkovito čezmejno sodelovanje.

Komisija bo pripravila zakonodajni predlog za **kodeks EU o policijskem sodelovanju**. Za ta predlog se bodo uporabili rezultati zunanje študije, ki se izvaja, osnovan pa bo na temeljitem postopku posvetovanja, pri čemer se bo upoštevala pristojnost držav članic. Cilj predloga bo, da se različni instrumenti za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, vključno z ustrezno zakonodajo EU, smernicami Sveta in dobrimi praksami držav članic na podlagi dvo- in večstranskih sporazumov, poenostavijo in razvijejo v celovita in sodobna pravila, ki bodo zajemala tudi preiskovalna orodja.

Poleg tega je Komisija za obravnavo morebitnih ovir pri čezmejnem sodelovanju, zlasti v boju proti strukturam organiziranega kriminala, začela izvajati zunanjo študijo, da bi presodila, ali **okvirni sklep Sveta o organiziranem kriminalu** iz leta 2008[19] še vedno ustreza svojemu namenu.

Europol je pomembno **kriminalistično informacijsko vozlišče EU**, ki podpira policijsko sodelovanje in izmenjavo informacij ter vsaka štiri leta pripravi poročilo o **oceni ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v Evropski uniji** (EU SOCTA)[20]. Komisija je zaradi obravnavanja nujnih operativnih potreb, kot je sodelovanje z zasebnimi strankami ali obdelava velikih sklopov podatkov, decembra 2020 predlagala, da se okrepijo pooblastila Europola[21]. Ta agencija bo lahko z novimi pristojnostmi in orodji, predvidenimi v predlogu, povečala podporo v boju proti organiziranemu kriminalu. Evropski parlament in Svet pripravljata svoja mandata za prihodnja medinstitucionalna pogajanja, ki

[19] Okvirni Sklep Sveta 2008/841/PNZ z dne 24. oktobra 2008 o boju proti organiziranemu kriminalu (UL L 300, 11.11.2008).

[20] Poročilo EU SOCTA pripravi Europol vsaka štiri leta na podlagi obsežnih prispevkov držav članic in drugih ustreznih deležnikov. V njem so opredeljene ključne grožnje kriminala v EU in predlagane prednostne naloge EU na področju kriminala za naslednja štiri leta. Poročilo EU SOCTA je prvi korak vsakega cikla EMPACT in se uporablja kot podlaga za Svet, ki sprejme prednostne naloge na področju kriminala, na katere se bo osredotočal naslednja štiri leta.

[21] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 v zvezi s sodelovanjem Europola z zasebnimi strankami, obdelavo osebnih podatkov s strani Europola v podporo preiskavam kaznivih dejanj ter vlogo Europola na področju raziskav in inovacij (COM(2020) 796 final) ter Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2018/1862 o vzpostavitvi, delovanju in uporabi schengenskega informacijskega sistema (SIS) na področju policijskega sodelovanja in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah glede vnosa razpisov ukrepov s strani Europola (COM(2020) 791 final z dne 9. decembra 2020).

naj bi se začela pozneje letos. Komisija bo spodbujala pogajanja in si prizadevala, da bi sozakonodajalca hitro dosegla dogovor do konca leta 2021.

Med ključnimi orodji za izvajanje te strategije in okrepitev prizadevanj proti strukturam organiziranega kriminala z usklajenimi operacijami je **Evropska večdisciplinarna platforma proti grožnjam kriminala (EMPACT)**. Platforma EMPACT od leta 2010 državam članicam omogoča, da opredelijo s kriminalom povezane prednostne grožnje na ravni EU, pri katerih je potrebno skupno ukrepanje[22], ter jih obravnavajo s strukturiranim sodelovanjem na ravni EU med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, carinskimi in davčnimi organi, sodniki, evropskimi institucijami in agencijami ter po potrebi tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami in zasebnim sektorjem[23].

Države članice in njihovi partnerji prek platforme EMPACT **vsako leto** izvedejo **200 skupnih operativnih ukrepov**, namenjenih boju proti organiziranemu kriminalu, na primer priprava slike kriminalističnih obveščevalnih podatkov o prednostnih nalogah EU na področju kriminala, krepitev zmogljivosti na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj za obravnavanje posebnih kaznivih dejanj, okrepitev sodelovanja z mednarodnimi partnerji, izvajanje dejavnosti preprečevanja, skupne preiskave posebnih oblik kriminala ali posebnih kriminalnih združb ter obravnavanje metod teh kriminalnih združb pri pranju denarja, storitvi kaznivih dejanj na spletu ali pridobitvi lažnih dokumentov. Čeprav platforma EMPACT že dosega precejšnje operativne rezultate, na primer v smislu zaseženih drog ali prijetih storilcev kaznivih dejanj, njene možnosti za zdaj še niso v celoti izkoriščene. Njena zapletenost, premajhna ozaveščenost uradnikov na terenu in nezadostna finančna sredstva ne zagotavljajo vedno, da bi države članice in zunanji partnerji prevzeli odgovornost in dejavno sodelovali, ter ovirajo pripravo kompleksnejših operacij, ki bi znatneje škodovale organiziranim kriminalnim združbam.

Komisija si bo v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki platforme EMPACT prizadevala uvesti številne ukrepe, podrobneje navedene v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem k tej strategiji, da bi se možnosti platforme EMPACT v celoti izkoristile ter da bi se platforma preoblikovala v resnično vodilni instrument EU za **večdisciplinarno in večagencijsko operativno sodelovanje** v boju proti organiziranemu kriminalu na ravni EU.

Komisija bo prav tako ocenila izvedljivost vključitve mehanizma EMPACT v zakonodajo EU. Tako bi se platforma EMPACT utrdila kot ključni instrument EU za operativno sodelovanje držav članic ter ustreznih agencij in organov EU v boju proti mednarodnemu

[22] Za obdobje 2018–2021: kibernetska kriminaliteta, nedovoljen promet s prepovedanimi drogami, pomoč pri nezakonitem priseljevanju, organizirana kazniva dejanja zoper premoženje, trgovina z ljudmi (v vseh oblikah izkoriščanja, vključno s spolnim izkoriščanjem in izkoriščanjem delovne sile ter vsemi oblikami trgovine z otroki), goljufije na področju trošarin in utaje znotraj Skupnosti z neobstoječim trgovcem, nedovoljena trgovina s strelnim orožjem, kazniva dejanja zoper okolje, pridobivanje finančnih sredstev s kaznivimi dejanji in pranje denarja ter ponarejanje dokumentov.

[23] „Cikel politike EU proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala“ je včasih opredeljeval okvir sodelovanja za določitev skupnih prednostih nalog, „EMPACT“, pa je operativna platforma, ki omogoča sodelovanje med strokovnimi delavci. „EMPACT“ je zdaj postalo edino ime, ki označuje oba pojma.

organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala. Postala bi stalni vektor strukturnega sodelovanja med strategijami in ukrepi na področju kriminala na ravni EU in nacionalni ravni z usklajeno metodologijo in pristopom, kar bi zagotavljalo pravno podlago za priložnostna skupna partnerstva, utemeljena na operativnih potrebah. Komisija si bo prav tako prizadevala platformi EMPACT zagotoviti znatno večja finančna sredstva, da bi ji omogočila pripravo kompleksnejših operacij. Komisija bo v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki tudi proučila možnost poenostavitve sedanje platforme EMPACT na podlagi štirih posodobljenih in nadgrajenih stebrov[24], dopolnjenih z vodilnimi načeli boja proti organiziranemu kriminalu. Poleg tega si bo prizadevala povečati vlogo evropskih mrež in skupin strokovnjakov pri podpiranju ukrepov platforme EMPACT. Nazadnje bo Komisija v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje spodbujala večjo udeležbo tretjih držav pri dejavnostih platforme EMPACT in razvoj metodologije EMPACT zunaj EU, prilagojene operativnim potrebam.

Da bi storilce kaznivih dejanj privedli pred sodišče, je potrebno sodelovanje organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnih organov, za učinkovit odziv na organizirani kriminal pa so potrebni dodatni ukrepi za okrepitev nadaljnjega pravosodnega sodelovanja. Priporočila Parlamenta[25] in Sklepi Sveta[26] so pozivali k izboljšanju uporabe **evropskega naloga za prijetje**[27] v praksi. Komisija zato uveljavlja pravilno izvajanje na podlagi svojega poročila o izvajanju evropskega naloga za prijetje[28], v posodobljenem priročniku pa bo zagotovila smernice.

Da bi se izognili vzporednim preiskavam tistih storilcev kaznivih dejanj, ki delujejo v več jurisdikcijah, so morda potrebna skupna pravila, ki bi državam članicam omogočila, da kazenske postopke prenesejo v drugo državo članico, na primer državo članico državljanstva osumljenca, pri čemer bi se upošteval okvirni sklep o preprečevanju sporov o izvajanju pristojnosti[29]. Komisija to vprašanje trenutno nadalje proučuje, da bi raziskala potrebo po ukrepanju EU na tem področju. Proučuje tudi težave, ki se pojavljajo pri zbiranju, prenosu in uporabi dokazov v čezmejnih postopkih, ter možnosti nadaljnjega ukrepanja[30].

V skupnih preiskovalnih skupinah sta bistvena komunikacija in izmenjava informacij, zato si bo Komisija prizadevala razviti platformo za sodelovanje teh skupin in okrepiti sodelovanje Eurojusta s tretjimi državami. Poleg tega bo Komisija, kot je bilo napovedano v sporočilu o

[24] Prenovljeno zaporedje štirih stebrov: 1/ opazovanje, odkrivanje in usmeritev; 2/ skupno odločanje in načrtovanje; 3/ boj, preprečevanje in onemogočanje ter 4/ ohranjanje, učenje in ponovitev.
[25] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0006_SL.html.
[26] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13214-2020-INIT/sl/pdf.
[27] Prim. Priročnik o izdaji in izvršitvi evropskega naloga za prijetje (UL C 335, 6.10.2017): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006(02)&from=SL.
[28] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju Okvirnega sklepa Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (COM(2020) 270 final z dne 2. julija 2020).
[29] Okvirni sklep Sveta 2009/948/PNZ z dne 30. novembra 2009 o preprečevanju in reševanju sporov o izvajanju pristojnosti v kazenskih postopkih (UL L 328, 15.12.2009).
[30] Študija o čezmejni uporabi dokazov je bila začeta marca 2020.

digitalizaciji pravosodja v EU[31], do konca leta 2021 predstavila predlog za omogočanje varnega elektronskega komuniciranja in izmenjave informacij in dokumentov med sodišči, nacionalnimi organi ter po potrebi agencijami in organi na področju pravosodja in notranjih zadev. Komisija bo tudi podprla posodobitev sistem vodenja zadev Eurojusta, da bi mu pomagala pri zagotavljanju povratnih informacij za nacionalne organe in pri razvoju pravosodnih povezav med preiskavami v teku. Eurojust bi lahko na tej podlagi učinkovito sodeloval s svojimi partnerji, zlasti Europolom in Evropskim javnim tožilstvom, kar bi pomagalo pri usklajevanju preiskav na nacionalni ravni in preprečevanju vzporednih preiskav s ciljem zagotovitve učinkovitega pregona.

1.3. Mednarodno sodelovanje

Za razbitje svetovnih kriminalnih mrež in prevoznih poti je pomembno sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj tudi zunaj Unije. Bistvenega pomena je, da se okrepi mednarodno sodelovanje, vključno z dejavnostmi ustreznih agencij na področju pravosodja in notranjih zadev, zlasti v zvezi z državami sosedstva in državami širitve.

Nujno je treba nadalje razviti zbiranje obveščevalnih podatkov o hudih kaznivih dejanjih in organiziranem kriminalu v okviru Europola ter okrepiti izmenjavo informacij in preiskovalne ukrepe s tretjimi državami in regijami, ki so večja vozlišča organiziranega kriminala, ki pomeni visoko tveganje za države članice EU, tudi prek dvostranskih uradnikov za zvezo držav članic, napotenih na ta kritična območja. Komisija, ki je prejela pogajalske smernice za mednarodne sporazume s tretjimi državami o izmenjavi osebnih podatkov z Europolom[32] in omogočanju pravosodnega sodelovanja z Eurojustom[33], si bo prizadevala za napredek pri teh težavnih pogajanjih.

Programi in projekti EU za mednarodno sodelovanje prav tako pomembno prispevajo k vzpostavitvi medcelinskih mrež za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter kazensko pravosodje. Komisija bo še povečala podporo takim mrežam in skupnim operacijam.

Pristop EU k zunanji varnosti v okviru skupne zunanje in varnostne politike ter skupne varnostne in obrambne politike bo še naprej bistven del prizadevanj EU v boju proti organiziranemu kriminalu, da bi se okrepila stabilnost in zaščitili evropski varnostni interesi. Visoki predstavnik/podpredsednik bo imel ob podpori Evropske službe za zunanje delovanje še naprej ključno vlogo pri krepitvi strateškega in operativnega sodelovanja s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, tako da bo v celoti izkoristil razpoložljiva zunanja orodja, kot so dialogi na visoki ravni, mreža strokovnjakov za zatiranje terorizma in varnost v delegacijah EU ter po potrebi misije in operacije skupne varnostne in obrambne politike.

[31] Sporočilo Komisije z naslovom Digitalizacija pravosodja v Evropski uniji – Zbirka orodij za izkoriščanje priložnosti (COM(2020) 710 final z dne 2. decembra 2020).
[32] Alžirija, Egipt, Izrael, Jordanija, Libanon, Maroko, Nova Zelandija, Tunizija in Turčija.
[33] Alžirija, Argentina, Armenija, Bosna in Hercegovina, Brazilija, Egipt, Izrael, Jordanija, Kolumbija, Libanon, Maroko, Tunizija in Turčija.

Poleg tega bosta Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje še naprej namenjali prednost projektom gradnje zmogljivosti v tretjih državah in zlasti v državah sosedstva in državah širitve, da bi podprli operativno sodelovanje z državami članicami in agencijami EU ter partnerje opremili z orodji, s katerimi bodo lahko izkoreninili kompleksne kriminalne strukture, ki bi lahko vplivale na EU.

Interpol je še en ključni akter na področju mednarodnega sodelovanja v boju proti organiziranemu kriminalu. V njegovih 18 podatkovnih zbirkah je več kot 100 milijonov evidenc za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, vključno o iskanih storilcih kaznivih dejanj, osebah, ki so osumljene terorizma, prstnih odtisih, ukradenih vozilih, ukradenih in izgubljenih potovalnih dokumentih ter orožju in strelnem orožju. Te podatkovne zbirke organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnim organom omogočajo, da prepoznajo povezave, in tako olajšujejo preiskave proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu. Komisija vzporedno s to strategijo sprejema tudi **priporočilo Svetu za začetek pogajanj z Interpolom** za sporazum o sodelovanju med EU in Interpolom, da bi se izboljšalo sodelovanje in obravnavale operativne potrebe.

Glavni mednarodni instrument za sodelovanje in medsebojno pravno pomoč v preiskavah organiziranega kriminala je **Konvencija Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu** (konvencija UNTOC), katere podpisnice so EU in države članice. Komisija bo leta 2021 posodobila izjavo o pristojnosti zaradi uskladitve s spremenjeno Lizbonsko pogodbo[34] in zagotovitve, da bo lahko **Evropsko javno tožilstvo** pri sodelovanju z organi tretjih držav uporabljalo pravila iz konvencije UNTOC o mednarodni medsebojni pravni pomoči. Komisija bo prav tako proučila možnost priglasitve Evropskega javnega tožilstva kot pristojnega organa v okviru veljavnih sporazumov o sodelovanju s tretjimi državami na ravni Unije in po potrebi razmislila o začetku pogajanj z izbranimi prednostnimi tretjimi državami. Kot je navedeno v Kjotski deklaraciji, sprejeti na 14. kongresu Združenih narodov o preprečevanju kriminala in kazenskem pravosodju, so Unija in države članice v celoti zavezane krepitvi mednarodnega okvira, ki spodbuja pravno državo, preprečevanje kriminala in kazensko pravosodje, vključno z dejavnim sodelovanjem v postopku pregleda izvajanja konvencije UNTOC in Konvencije Združenih narodov proti korupciji, ki trenutno poteka.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- predlagala okrepitev **prümskega okvira** (četrto četrtletje leta 2021);
- predlagala oblikovanje **kodeksa EU o policijskem sodelovanju** (četrto četrtletje leta 2021);

[34] Začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 in konec prehodnega obdobja za instrumente nekdanjega tretjega stebra 1. decembra 2014 sta spremenila meje pristojnosti EU, pomembne za izvajanje te konvencije. EU, ki je pridobila nove pristojnosti na podlagi naslova V PDEU (člena 82 in 83), je izvrševala svojo pristojnost s sprejemanjem zakonodaje na ustreznih področjih politike. Postopek pregleda konvencije UNTOC bi moral temeljiti na posodobljeni izjavi o pristojnosti.

- predlagala revizijo direktive o **predhodnih informacijah o potnikih** (prvo četrtletje leta 2022);
- vzpostavila **platformo za sodelovanje** za skupne preiskovalne skupine (četrto četrtletje leta 2021);
- v sodelovanju z vsemi ustreznimi deležniki **poenostavila, razširila in posodobila** Evropsko večdisciplinarno platformo proti grožnjam kriminala (**EMPACT**) ter jo s sklopom ukrepov in zakonodajnim predlogom utrdila kot **vodilni instrument EU v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in hudim oblikam mednarodnega kriminala** (leto 2023);
- znatno **okrepila financiranje** platforme EMPACT prek Sklada za notranjo varnost za obdobje 2021–2027;
- začela pogajanja za sporazume o **sodelovanju** med **Eurojustom** in tretjimi državami;
- pospešila pogajanja o sodelovanju med **Europolom** in tretjimi državami;
- v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje okrepila **mednarodno sodelovanje** s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami.

Evropski parlament in Svet sta pozvana, naj:

- dosežeta napredek pri zakonodajnih pogajanjih o **reviziji uredbe o Europolu**, vključno s spremembami uredbe o schengenskem informacijskem sistemu, da bi **čim prej** dosegla **dogovor**.

Svet je pozvan, naj:

- sprejme priporočilo za začetek pogajanj z **Interpolom** za sporazum o sodelovanju med EU in Interpolom.

2. Učinkovite preiskave: razbitje struktur organiziranega kriminala in boj proti kaznivim dejanjem, ki jih je treba prednostno obravnavati

2.1. Okrepitev prizadevanj za boj proti strukturam organiziranega kriminala

Preiskave organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj se ne bi smele ustaviti pri zasegu nezakonitih predmetov ali prijetju manj pomembnih storilcev kaznivih dejanj, temveč se ciljno usmeriti na akterje in mreže, ki so hrbtenica ekosistema kaznivih dejanj.

Za krajino organiziranega kriminala, v katerem ima večina kriminalnih organizacij strukturo, ki temelji na osrednji skupini, ali hierarhično strukturo[35], je značilna omreženost, pri čimer različne skupine in posamezniki sistematično sodelujejo pri „skupnih podvigih“ znotraj ohlapnih in spremenljivih kriminalnih mrež. Kriminalne organizacije, ki organizirajo dobavne verige na mednarodnih kriminalnih trgih, sodelujejo z manjšimi skupinami, specializiranimi

[35] Glede na poročilo EU SOCTA iz leta 2021 ima 43 % organiziranih kriminalnih združb strukturo, ki temelji na osrednji skupini, 40 % jih ima hierarhično strukturo, 17 % mrež pa je ohlapnih.

za določene dejavnosti, in posamezniki, ki imajo osrednje vloge pri zagotavljanju storitev storilcem kaznivih dejanj, kot so ponarejanje dokumentov, pravno svetovanje, šifrirana komunikacija ali prevoz. Zmožnost kriminalnih združb, da se medsebojno povežejo, spodkopava prizadevanja organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, saj je lahko v primeru posredovanja teh organov vsak segment v kriminalni verigi zlahka nadomeščen.

Ob upoštevanju te krajine je bistveno okrepiti **razbijanje struktur organiziranega kriminala**, usmeriti pa se je treba na tiste skupine, ki pomenijo večje tveganje za varnost Evrope, in posameznike, ki so višje na hierarhični lestvici kriminalnih organizacij. Zato so nekatere države članice vzpostavile strukture na nacionalni ravni ali specializirane organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodne organe za boj proti mafiji podobnim organizacijam. Te izkušnje so se izkazale kot učinkovite pri oblikovanju strateškega pristopa, ki je spodbujal prizadevanja za razdor kriminalne infrastrukture. Poleg tega bi vzpostavitev namenskih policijskih enot ali pravosodnih organov olajšala večje čezmejno sodelovanje. Komisija bo spodbujala izmenjavo dobrih praks, da bi se po državah članicah lažje posnemali taki modeli, ki bi bili prilagojeni nacionalnim posebnostim.

Operativno sodelovanje v boju proti mafiji podobnim organiziranim kriminalnim združbam, ki se na evropski ravni izvaja prek **mreže @ON**[36], olajšuje napotitev specializiranih preiskovalcev na teren v več državah članicah, da pomagajo v preiskavah čezmejnih organiziranih kriminalnih združb. Še en pomemben mejnik je delo Europola, ki ga opravlja v sodelovanju z državami članicami, za identifikacijo in izvajanje obveščevalnih in preiskovalnih dejavnosti proti izbranim **zelo pomembnim ciljem**[37], tj. osumljenim članom kriminalnih organizacij, ki pomenijo posebno visoko tveganje za dve ali več držav članic.

Za okrepitev ukrepov proti kriminalnim organizacijam je zelo pomembno nadaljnje strukturno sodelovanje. Z razvojem **skupnih meril** za vse države članice **za identifikacijo zelo pomembnih ciljev** ter z olajšanjem operativnega sodelovanja in izmenjave informacij v realnem času bi se omogočilo več skupnih in sistematičnih preiskav teh oseb, ki imajo ključne vloge v kriminalni mreži. Sedanjo mrežo @ON bi bilo treba okrepiti z vključitvijo vseh držav članic, razvojem dobrih praks in tesnejšo povezavo s platformo EMPACT pri njenem delu proti kriminalnim mrežam.

Da bi se preiskavam organiziranega kriminala namenil večji poudarek, je potrebna tudi zanesljiva **obveščevalna slika o organiziranih kriminalnih združbah**, ki so v jedru zapletenega spleta mrež organiziranega kriminala. Europol in države članice bi si morale še naprej prizadevati za razvoj strateških in taktičnih slik na podlagi obveščevalnih podatkov o teh združbah, ki pomenijo večjo grožnjo za varnost Evrope, vključno s pripravo *ad hoc* poročil, ki dopolnjujejo poročilo EU SOCTA. V tem pogledu je lahko koristna izmenjava strateških informacij z drugimi akterji, vključno z misijami in operacijami skupne varnostne

[36] V mreži @ON, ki obstaja od leta 2014, za zdaj sodeluje 16 držav članic.
[37] V sklopu te pobude je bilo od leta 2018 prijetih 75 zelo pomembnih ciljev in 2529 njihovih pomočnikov ter zaseženo premoženje v vrednosti 310 milijonov EUR.

in obrambne politike. Poleg tega je potreben boljši pregled nad razsežnostjo kriminalnih dejavnosti in ukrepi, ki so jih sprejele države članice. Te dejavnosti je zaradi nepreglednosti organiziranega kriminala težko izmeriti in količinsko opredeliti, podatki in statistični podatki, ki jih ima Evropska unija na voljo, pa so razdrobljeni in zbrani zlasti z obveznostmi poročanja, razpršenimi po različnih zakonodajnih aktih. Komisija bo na podlagi rezultata že izvedene obsežne študije[38] ocenila potrebo po bolj sistematičnem zbiranju statističnih podatkov na tem področju.

2.2. Posebej prilagojen odziv na posebne oblike kriminalitete

Organizirane kriminalne združbe, dejavne v Evropi, so glede na poročilo EU SOCTA iz leta 2021 vpletene v različne kriminalne dejavnosti, od tega večina v nedovoljen promet s prepovedanimi drogami, organizirana kazniva dejanja zoper premoženje, goljufije (vključno z goljufijami na področju carin in trošarin ter utajami DDV), tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi. Medtem ko so nekatere združbe specializirane za poseben kriminalni trg, se druge vedno bolj ukvarjajo z **več kriminalnimi dejavnostmi** in z dobički iz ene dejavnosti financirajo širjenje na druga področja kriminalitete. Posebne oblike kriminalitete potrebujejo namenski odziv z zakonodajnega vidika in vidika politike.

EU je določila pravila v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji, kot je tihotapljenje migrantov[39], ter z odkrivanjem in prepovedjo novih psihoaktivnih snovi[40], nadzorom posedovanja strelnega orožja in trgovine z njim ter preprečevanjem ponovne aktivacije onesposobljenega orožja[41]. Nedovoljen promet s prepovedanimi drogami ostaja glavni vir dohodka organiziranih kriminalnih združb, EU pa je v **strategiji EU na področju drog za obdobje 2021–2025**, ki jo je Svet sprejel decembra 2020[42], določila prednostne naloge za naslednjih pet let. S Svetom se nadaljujejo razprave o povezanem **akcijskem načrtu o drogah**, Komisija pa pripravlja prve pobude za izvajanje strategije in akcijskega načrta[43].

Strelno orožje ima ključno vlogo pri vse večji nasilnosti kriminalnih združb, saj lahko z nasiljem ustrahujejo nasprotnike ter nadzorujejo svoje člane in trge. Da bi omejila razpoložljivost strelnega orožja v rokah storilcev kaznivih dejanj, je Komisija začela izvajati novi akcijski načrt EU **glede trgovine s strelnim orožjem** za obdobje 2020–2025. Objavila

[38] Študija „Availability, Comparability and Consistency of Administrative Statistical Data on Recorded Crime and on the Stages of the Criminal Justice Process in the EU“ (Razpoložljivost, primerljivost in doslednost upravnih statističnih podatkov o evidentiranih kaznivih dejanjih ter fazah kazenskih postopkov v EU), marec 2021, DR0121067ENN, https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/cac0c581-8c52-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-sl.

[39] Okvirni sklep Sveta 2002/946/PNZ z dne 28. novembra 2002 o krepitvi kazenskega okvirja na področju preprečevanja nudenja pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju (UL L 328, 5.12.2002).

[40] Uredba (EU) 2017/2101 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 1920/2006 glede izmenjave informacij o novih psihoaktivnih snoveh in sistema zgodnjega opozarjanja na te snovi ter postopka ocene tveganja zanje (UL L 305, 21.11.2017).

[41] https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/trafficking-in-firearms_en.

[42] Sklepi Sveta z naslovom Strategija EU na področju drog za obdobje 2021–2025, 14178/20 z dne 18. decembra 2020.

[43] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12854-Alternatives-to-coercive-sanctions-for-drug-using-offenders.

bo poročilo o uporabi direktive o strelnem orožju, v katerem bo predlagala začetne načine za izboljšanje pravnega okvira.

Tihotapljenje migrantov ostaja ključna dejavnost organiziranih kriminalnih združb, ki ogroža migrante in škodi ciljem upravljanja migracij v EU. Komisija bo leta 2021 sprejela **nov akcijski načrt za boj proti tihotapljenju migrantov** za boj proti kriminalnim mrežam, vpletenim v to kaznivo dejanje, podporo sodelovanju organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in medagencijskemu sodelovanju ter spodbujanje sodelovanja s tretjimi državami, po potrebi pa tudi z misijami in operacijami skupne varnostne in obrambne politike.

Posebno ostudna vrsta kaznivega dejanja, s katero se pogosto ukvarjajo organizirane kriminalne združbe, je **trgovina z ljudmi**, pri kateri žrtve vedno pogosteje novačijo prek spleta, ponaredijo njihove osebne dokumente in delovna dovoljenja ter jih izkoriščajo za spolne namene, prisilno delo, prisilne kriminalne dejavnosti ali prosjačenje. Čeprav prednostne naloge in ukrepi te strategije zajemajo trgovino z ljudmi, Komisija vzporedno predstavlja tudi namensko strategijo EU za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2021–2025, v kateri se bodo obravnavale posebnosti tega kaznivega dejanja.

Kibernetska kriminaliteta postaja agresivnejša in bolj izzivalna. Z vse hitrejšo digitalizacijo družbe, ki se je zaradi pandemije COVID-19 še povečala, so se pojavile nove ranljivosti, ki jih lahko izkoristijo storilci kibernetsko pogojenih kaznivih dejanj. V zadnjem letu sta se število kibernetskih napadov, kot so ustvarjanje in širjenje zlonamerne programske opreme, vdor v računalniški sistem zaradi kraje občutljivih osebnih ali industrijskih podatkov ali napadi za zavrnitev storitve, kot tudi njihova izpopolnjenost povečala[44].

Evropski center za boj proti kibernetski kriminaliteti (EC3) pri Europolu, vzpostavljen leta 2013, je imel ključno vlogo pri sledenju izkoriščanja pandemije COVID-19 za dejavnosti organiziranega kriminala, pripravljanju gradiva za ozaveščanje in poročil za informiranje držav članic in javnosti ter podpiranju preiskav spletnih prevar, ki so jih storile organizirane kriminalne združbe. Poleg tega je objavljal redna poročila o **oceni ogroženosti zaradi internetnega organiziranega kriminala** (IOCTA), ki so pomemben vir informacij pri določanju prednostnih nalog pri operacijah in politiki[45].

Komisija bo leta 2021 v skladu s Strategijo EU za učinkovitejši boj proti spolni zlorabi otrok iz leta 2020 in celovito strategijo EU o otrokovih pravicah (2021–2025) predlagala zakonodajo za boljšo zaščito **otrok pred spolno zlorabo**, med drugim tako, da bodo ustrezni ponudniki spletnih storitev morali odkrivati znane vsebine spolne zlorabe otrok in take posnetke naznaniti javnim organom[46]. Z zakonodajo se bo tudi zagotovila skladnost z drugimi

[44] Glej oceno ogroženosti zaradi internetnega organiziranega kriminala (iOCTA) iz leta 2020 na spletišču https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment ter druga poročila Europola na spletišču https://www.europol.europa.eu/activities-services/staying-safe-during-covid-19-what-you-need-to-know.

[45] https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment.

[46] Sporočilo Komisije z naslovom Strategija EU za učinkovitejši boj proti spolni zlorabi otrok (COM(2020) 607 final z dne 24. julija 2020).

zakonodajnimi pobudami, zlasti s predlogom akta o digitalnih storitvah[47]. Komisija prav tako še naprej podpira Evropski parlament in Svet pri čimprejšnjem dogovoru o predlogu uredbe o prostovoljnih prizadevanjih določenih ponudnikov storitev v boju proti spolni zlorabi otrok na spletu[48]. Europol je hkrati podpiral širitev uspešne kampanje „Trace an Object“ (izsledite predmeta), ki s črpanjem iz množic zbira informacije o posameznih predmetih s slik s prikazi spolne zlorabe otrok, kar lahko pomaga pri geografski omejitvi lokacije zlorabe ter s tem po možnosti prispeva k identifikaciji in rešitvi žrtev.

Premik k brezgotovinskemu gospodarstvu, ki se je zaradi pandemije še pospešil, je ustvaril priložnosti za goljufije in ponarejanje **negotovinskih plačilnih sredstev**, kot so kreditne kartice in orodja spletnega plačevanja[49], kar pomeni resno grožnjo za varnost EU. Ti so pomemben vir dohodka za organizirani kriminal in omogočajo kriminalne dejavnosti, kot sta nedovoljeni promet s prepovedanimi drogami in trgovina z ljudmi. EU je leta 2019 sprejela strožja pravila[50], ki jih morajo države članice izvesti do 31. maja 2021. Komisija bo za zagotovitev polne učinkovitosti novih pravil skrbno spremljala napredek.

Goljufije, vključno s carinskimi goljufijami, goljufijami na področju trošarin in utajami DDV, so še eno področje kriminala, ki postaja vse zanimivejše za organizirani kriminal. **Evropsko javno tožilstvo** bo poleg trenutnih prizadevanj Europola in Eurojusta na tem področju preiskovalo in preganjalo kazniva dejanja, povezana s sodelovanjem v kriminalni združbi, če je kriminalna dejavnost take združbe usmerjena v storitev kaznivih dejanj, ki vplivajo na proračun Unije, vključno s hudimi čezmejnimi utajami DDV.

Ponarejanje izdelkov je kaznivo dejanje, ki ima velike posledice. Ponarejeni izdelki predstavljajo 6,8 % uvoza EU[51] in so pomemben vir dohodka za organizirane kriminalne združbe. Medicinski, zdravstveni in sanitarni izdelki pomenijo vedno večji delež ponarejenih izdelkov, ta pojav pa se je s pandemijo COVID-19 zaskrbljujoče povečal. V okviru organiziranega kriminala so se začeli proizvajati in dobavljati ponarejena zaščitna oprema, kompleti za testiranje in zdravila, obstaja pa tudi tveganje, da bodo organizirane kriminalne združbe poskušale izkoristiti priložnosti zaradi velikega povpraševanja po cepivih v EU. Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v sodelovanju z Europolom in Evropskim uradom za boj proti goljufijam uspešno izvajajo pomembne operacije, ki vodijo do pomembnih prijetij in zasegov ponarejenih izdelkov, vključno z

[47] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES (COM(2020) 825 final z dne 15. decembra 2020).

[48] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o začasnem odstopanju od nekaterih določb Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede uporabe tehnologij s strani ponudnikov medosebnih komunikacijskih storitev, neodvisnih od številke, za obdelavo osebnih in drugih podatkov za namen boja proti spolni zlorabi otrok na spletu (COM(2020) 568 final z dne 10. septembra 2020).

[49] https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/beyond-pandemic-what-will-criminal-landscape-look-after-covid-19.

[50] Direktiva (EU) 2019/713 Evropskega parlamenta in Sveta o boju proti goljufijam in ponarejanju v zvezi z negotovinskimi plačilnimi sredstvi (UL L 123, 10.5.2019).

[51] OECD/EUIPO, Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods (Trendi v trgovini s ponarejenim in piratskim blagom), zbirka Illicit Trade, OECD Publishing, Pariz/Urad Evropske unije za intelektualno lastnino, 2019, https://doi.org/10.1787/g2g9f533-en.

medicinskimi izdelki, igračami, hrano in pijačo[52]. Vendar je treba za okrepitev operativnega sodelovanja pri reševanju vprašanja ponarejanja storiti več. Organizirane kriminalne združbe so vse bolj vpletene v kazniva dejanja, kot sta ponarejanje fitofarmacevtskih sredstev in zloraba ekološkega logotipa EU. Komisija bo še naprej krepila delo v boju proti goljufijam s hrano, pri čemer se bo opirala na svoj okvir uradnega nadzora in izvrševanja, ter si prizadevala za opolnomočanje nacionalnih organov, uveljavljanje politike ničelne tolerance ter okrepitev preprečevanja, nadzora in odvračanja, pa tudi učinkovitih sankcij.

Komisija je novembra 2020 zato sprejela akcijski načrt za intelektualno lastnino, leta 2022 pa bo vzpostavila **skupni unijski nabor orodij za boj proti ponarejanju**, v katerem bodo določena načela za skupno ukrepanje, sodelovanje in souporabo podatkov med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, imetniki pravic in posredniki[53]. Ker ponarejanje medicinskih izdelkov večinoma poteka v tretjih državah, je pomembno okrepiti globalno upravljanje, zlasti s tem, da države članice EU in po možnosti Unija sama pristopijo h Konvenciji Sveta Evrope o **ponarejanju medicinskih izdelkov** (konvencija Medicrime) in jo ratificirajo. To konvencijo je podpisalo 14 držav članic, ratificiralo pa samo šest[54].

Kaznivim dejanjem zoper okolje je treba nameniti posebno pozornost zaradi škodljivih vplivov na biotsko raznovrstnost in okolje ter zdravje in socialno kohezijo v EU in tretjih državah. Z najrazličnejšimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami ter iz njih pridobljenimi proizvodi ter hišnimi živalmi se še naprej nedovoljeno trguje, pogosto v velikem obsegu in včasih z morebitnimi uničujočimi posledicami. Kriminaliteta na področju ravnanja z odpadki in nezakonite pošiljke odpadkov spodkopavajo legitimno industrijo predelave odpadkov in reciklažno industrijo. EU je sprejela zakonodajo za urejanje zakonite trgovine s prostoživečimi vrstami[55] in odpadki[56] ter od držav članic zahtevala, naj inkriminirajo širok sklop kaznivih dejanj zoper okolje in določijo kazni zanje[57]. Ta zakonodajna orodja so bila dopolnjena z akcijskim načrtom za boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami iz leta 2016 ter akcijskim načrtom o okoljski skladnosti in upravljanju

[52] Glej na primer operacije Pangea XIII (medicinski izdelki), LUDUS (igrače) in Opson IX (hrana in pijača). Med operacijo Shield, ki jo je usklajeval Europol in se je zaključila septembra 2020, je bilo zaseženih skoraj 33 milijonov ponarejenih medicinskih pripomočkov, povezanih s pandemijo COVID-19. To je vključevalo 8 ton surovin, obrazne maske, teste in diagnostične komplete.

[53] Sporočilo Komisije z naslovom Čim boljše izkoriščanje inovacijskega potenciala EU – Akcijski načrt za pravice intelektualne lastnine v podporo okrevanju in odpornosti EU (COM(2020) 760 final z dne 25. novembra 2020).

[54] Konvencija CET št.º211. Konvencijo so ratificirale Belgija, Hrvaška, Španija, Francija, Madžarska in Portugalska. Podpisale so jo še Avstrija, Ciper, Nemčija, Danska, Finska, Italija, Luksemburg in Slovenija, ki pa je še niso ratificirale. Poleg konvencije Medicrime so pravila in mehanizmi za okrepitev zahtev za preverjanje, ki se za ta namen uporabljajo za proizvajalce zdravil, določeni v Direktivi 2011/62/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o spremembi Direktive 2001/83/ES o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini glede preprečevanja vstopa ponarejenih zdravil v zakonito dobavno verigo (UL L 174, 1.7.2011).

[55] https://ec.europa.eu/environment/cites/legislation_en.htm.

[56] Glej člen 50 Uredbe (ES) št. 1013/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o pošiljkah odpadkov (UL L 190, 12.7.2006).

[57] Direktiva 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta o kazenskopravnem varstvu okolja (direktiva o kazenskopravnem varstvu okolja) (UL L 328, 6.12.2008).

iz leta 2018. Evropski urad za boj proti goljufijam je precej razvil svoje operativne dejavnosti v boju proti nedovoljeni trgovini z blagom, ki pomeni nevarnost za okolje.

Kljub tem prizadevanjem pa inšpekcijskim organom, organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnim organom pogosto primanjkuje zmogljivosti ter virov za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in kazenski pregon kaznivih dejanj zoper okolje. To velja zlasti za države članice, ki nimajo specializiranih organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ali pravosodnih organov niti uveljavljenega strateškega pristopa k boju proti kaznivim dejanjem zoper okolje. Zmogljivost izvrševanja na nacionalni ravni in ravni EU je treba okrepiti. Naložene sankcije niso dovolj odvračilne, usklajevanje in izmenjava informacij v državah članicah in med njimi, zlasti med upravnimi organi in organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, pa nista zadostna[58]. Komisija trenutno pregleduje **uredbo EU o pošiljkah odpadkov** in **akcijski načrt za boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami**. Opravljena bo tudi revizija **direktive o kazenskopravnem varstvu okolja**, da bi se pojasnilo področje uporabe tovrstnih kaznivih dejanj, zagotovila večja natančnost pri določanju sankcij in olajšala uporaba učinkovitih preiskovalnih orodij ter spodbujala čezmejno sodelovanje in izmenjava informacij. Poleg tega se bo okrepilo sodelovanje v okviru evropskih mrež za uveljavljanje okoljskega prava. Komisija bo zaradi bistvenega pomena mednarodne razsežnosti nedovoljene trgovine s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami spodbujala sprejetje dodatnega protokola v okviru konvencije UNTOC.

Nedovoljena trgovina s **kulturnimi dobrinami** uničujoče vpliva na kulturno dediščino držav, poleg tega kriminalnim organizacijam zagotavlja sredstva za njihovo financiranje in je ključna za pranje denarja. Na to kaznivo dejanje se je mogoče učinkovito odzvati tako, da se izboljšata spremljanje in izmenjava informacij, izboljša sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in carinskem področju, okrepi sodelovanje med področjema pravosodje in notranje zadeve ter skupna varnostna in obrambna politika na terenu ter črpa iz strokovnega znanja različnih javnih in zasebnih akterjev. Hiter dostop do arheologov in umetnostnih zgodovinarjev lahko močno prispeva k preiskavam nedovoljene trgovine s kulturnimi dobrinami. Komisija bo za boj proti tej edinstveni vrsti kaznivega dejanja še naprej podpirala gradnjo zmogljivosti med strokovnjaki na področju kulturne dediščine, vključno z mrežo takih strokovnjakov, ki bi jo lahko države članice uporabile v okviru platforme EMPACT. Podpiralo se bo njihovo strukturirano sodelovanje z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, da bi se olajšale preiskave in financiranje projektov o nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami. Komisija bo poleg tega proučila druge potrebne ukrepe za obravnavanje tega pojava, vključno z izboljšanjem spletne in nespletne sledljivosti kulturnih dobrin na notranjem trgu ter sodelovanjem s tretjimi državami, v katerih se kulturne dobrine plenijo. Zato bo leta 2022 predlagala akcijski načrt za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami.

Ključni ukrepi:

[58] Ocena Direktive 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o kazenskopravnem varstvu okolja (SWD(2020) 259 final z dne 28. oktobra 2020).

Komisija bo:

- predlagala spremembe **direktive o kazenskopravnem varstvu okolja** (četrto četrtletje leta 2021);
- v okviru predloga za spremembo **uredbe o pošiljkah odpadkov** okrepila določbe o pregonu nezakonitih pošiljk odpadkov (drugo četrtletje leta 2021);
- vzpostavila **skupni unijski nabor orodij za boj proti ponarejanju**, v katerem bodo določena načela za skupno ukrepanje, sodelovanje in izmenjavo podatkov med **organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj**, imetniki pravic in posredniki (leto 2022);
- predlagala **akcijski načrt za boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi dobrinami** (leto 2022);
- proučila možnost, da bi Unija pristopila h **konvenciji Medicrime** Sveta Evrope.

Države članice so pozvane, naj:

- se v boju proti mafiji podobnim organiziranim kriminalnim združbam **pridružijo mreži @ON in jo tako okrepijo** ter proučijo bolj strukturirano vključitev **ciljno usmerjenega pristopa h kriminalnim mrežam v platformo EMPACT**;
- vzpostavijo ali nadalje razvijejo usklajevalne strukture na nacionalni ravni ali **specializirane organe** na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in pravosodne organe, osredotočene na boj proti strukturam organiziranega kriminala;
- pristopijo h **konvenciji Medicrime** Sveta Evrope in jo ratificirajo.

Države članice in Europol so pozvani, naj:

- razvijejo skupna identifikacijska merila za opredelitev in preiskovanje **zelo pomembnih ciljev** ter prednostno razvrstijo preiskave zoper posameznike in kriminalne mreže, ki predstavljajo največje varnostno tveganje v EU;
- pripravijo strateško in taktično **obveščevalno sliko** o organiziranih kriminalnih združbah, ki predstavljajo visoko tveganje;
- okrepijo strateško in operativno **sodelovanje** v boju proti **ponarejanju medicinskih izdelkov**, vključno z Evropskim uradom za boj proti goljufijam in Uradom Evropske unije za intelektualno lastnino ter na globalni ravni.

3. Odpravljanje dobička, ki ga ustvarja organizirani kriminal, in preprečevanje vdorov v zakonito gospodarstvo in družbo

3.1. Okrepitev ukrepov za odvzem premoženjske koristi in preprečevanje pranja denarja, ki spodbujajo finančne preiskave

Organizirani kriminal v EU temelji predvsem na zmožnosti pranja velikih zneskov dobička od kriminalnih dejavnosti. Medtem ko tri četrtine kriminalnih združb za skrivanje nezakonitega dobička še vedno uporablja osnovne metode, kot so naložbe v nepremičnine ali drugo blago visoke vrednosti, se druge zanašajo na vedno bolj izpopolnjene metode, pri katerih jim pri pranju denarja pomagajo pisarniški uslužbenci[59]. Ključni kazalnik dejavnosti storilcev kaznivega dejanja je finančna sled, ki jo pustijo za sabo in zagotavlja koristne indice za preiskovalce in izjemno pomembne dokaze za obdolžitev storilcev kaznivih dejanj. Zato je pri odkrivanju kriminalnih dejavnosti, odvračanju od kaznivih dejanj in preprečevanju vdorov v zakonito gospodarstvo in družbo bistven boj proti finančnim sredstvom, pridobljenim s kaznivimi dejanji.

Kljub razvoju pravnih okvirov za preprečevanje pranja denarja in odvzem premoženjske koristi je odkrit le manjši del dejavnosti pranja denarja, zasežen pa je le 1 % sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji[60]. To se je še poslabšalo z vse večjo uporabo finančnih kanalov, nad katerimi je nadzor bolj omejen kot v bančnem sektorju, kot so **virtualne valute**.

Boj proti finančnim sredstvom, pridobljenim s kaznivimi dejanji, je treba okrepiti. Kot je poudarjeno v akcijskem načrtu o preprečevanju pranja denarja iz leta 2020[61], je treba okvir EU za preprečevanje pranja denarja znatno izboljšati, da se bodo obravnavale velike razlike pri načinu njegove uporabe in resne pomanjkljivosti pri izvrševanju pravil. Potencial finančnih preiskav se ne izkorišča v celoti, deloma zaradi nezadostne zmogljivosti na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj za izvedbo teh zapletenih in obremenjujočih preiskav.

Zmožnost, da bi storilcem kaznivih dejanj odvzeli nezakonito pridobljeno premoženjsko korist, nadalje ovira ozko področje uporabe pravnega okvira za zaplembo v smislu zajetih sredstev in kriminalnih dejavnosti. Poleg tega se uradi za odvzem premoženjske koristi trenutno srečujejo z izzivi pri sledenju sredstev, saj na primer nimajo pooblastil za začasno zavarovanje, da se prepreči zapravljanje premoženja, ali neposrednega in takojšnjega dostopa do določenih javnih registrov, kot so centralne zemljiške knjige ali centralni registri podjetij[62]. Odvzete premoženjske koristi prav tako niso vedno učinkovito upravljane in niso dovolj izkoriščene za odškodnine žrtvam ali korist družbi.

Kot je bilo napovedano v akcijskem načrtu o preprečevanju pranja denarja iz leta 2020, je prednostna naloga učinkovito izvajati veljavni okvir za preprečevanje pranja denarja. Komisija poleg sedanjih prizadevanj za ustrezno izvajanje pripravlja še zakonodajne predloge,

[59] Europol, poročilo EU SOCTA iz leta 2021, 12. april 2021, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment.
[60] Europol, Does crime still pay? Criminal Asset Recovery in the EU – Survey of statistical information 2010-2014 (Ali se kriminal še vedno splača? Odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, v EU – raziskava statističnih informacij za obdobje 2010–2014), 2016, na voljo na spletišču https://www.europol.europa.eu/publications-documents/does-crimestill-pay.
[61] Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za celovito politiko Unije o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma (C(2020) 2800 final z dne 7. maja 2020).
[62] Glej Sklepe Sveta o okrepitvi finančnih preiskav za boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu (8927/20 z dne 17. junija 2020).

namenjene okrepitvi in razvoju **okvira EU za preprečevanje pranja denarja**, tako da bo v drugem četrtletju leta 2021 predlagala uvedbo enotnih pravil, ki se neposredno uporabljajo, da se poveča nadzor na ravni EU ter vzpostavi usklajevalni in podporni mehanizem EU za finančnoobveščevalne enote.

V vseh državah članicah je prav tako pomembno nadalje spodbujati **zgodnje finančne preiskave** in krepiti zmogljivost preiskovalcev za boj proti finančni razsežnosti organiziranega kriminala. Sklepi Sveta o okrepitvi finančnih preiskav iz leta 2020[63] vsebujejo poziv državam članicam, naj zagotovijo, da bodo finančne preiskave del vseh vrst kazenskih preiskav v zvezi z organiziranim kriminalom. Poleg tega je Europol z ustanovitvijo Evropskega centra za finančni in gospodarski kriminal okrepil svoje zmogljivosti za podporo državam članicam pri izvajanju finančnih preiskav.

Prav tako je pomembno, da se z okrepljenim pravnim okvirom na ravni EU ter močnejšimi operativnimi zmogljivostmi **uradov za odvzem premoženjske koristi** okrepijo prizadevanja za **začasno zavarovanje in odvzem** premoženjske koristi. Proučiti bi bilo treba ukrepe odvzema, ki ne temeljijo na obsodbi, saj lahko prispevajo k povečanju zneska odvzetih sredstev, ko pridobljenih sredstev na primer ni mogoče povezati s kazensko obsodbo[64]. Da bi se zagotovila močnejša ureditev na področju odvzema, nacionalni uradi za odvzem premoženjske koristi pa dobili učinkovitejša pooblastila, bo Komisija leta 2022 predlagala revizijo **direktive o odvzemu predmetov in premoženjske koristi** iz leta 2014 in sklepa Sveta o **uradih za odvzem premoženjske koristi** iz leta 2007[65], da se razširi področje uporabe zajetih kaznivih dejanj, uvedejo učinkovitejša pravila o odvzemu, ki ne temelji na obsodbi; zagotovita učinkovito upravljanje in ponovna uporaba zaseženega premoženja v družbene namene in za odškodnine žrtvam kaznivih dejanj ter povečajo zmogljivosti uradov za odvzem premoženjske koristi za sledenje in identifikacijo nezakonito pridobljenih sredstev[66].

Komisija bo nadalje proučila morebitne možnosti v zvezi s **sistematičnim začetkom finančnih preiskav** in finančnih preiskav po obsodbi. Za uspešno izvedbo finančnih preiskav ter izsledite in odvzem sredstev je bistvenega pomena hiter dostop do finančnih informacij. Zato je izjemno pomembno, da države članice v nacionalno zakonodajo hitro prenesejo **direktivo o lažji uporabi finančnih informacij**, ki organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj zagotavlja dostop do centraliziranih registrov bančnih računov ter krepi sodelovanje med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter finančnoobveščevalnimi enotami. Komisija bo opravila revizijo Direktive in okvira za preprečevanje pranja denarja, da bi organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje

[63] Sklepi Sveta o okrepitvi finančnih preiskav za boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu (8927/20 z dne 17. junija 2020).
[64] Glej analizo ukrepov odvzema, ki ne temelji na obsodbi, v Evropski uniji (SWD(2019) 1050 final z dne 12. aprila 2019).
[65] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12725-Freezing-and-confiscation-of-the-proceeds-of-crime.
[66] Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom Povrnitev in odvzem sredstev: Zagotavljanje, da se kriminal ne splača (COM(2020) 217 final z dne 2. junija 2020).

kaznivih dejanj zagotovila dostop do prihodnje platforme, ki bo medsebojno povezovala centralizirane registre bančnih računov po vsej Uniji.

Hkrati bo treba izboljšati mednarodno sodelovanje na področju represivnega odziva na pranje denarja. Države članice morajo v celoti izkoristiti možnosti, ki jih zagotavljata **operativna mreža za boj proti pranju denarja (AMON)**, tj. neformalna mednarodna mreža enot za preprečevanje pranja denarja v okviru organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, in **Camdenska meddržavna mreža uradov za odvzem premoženjske koristi (CARIN)**, tj. neformalna mreža strokovnjakov s področja preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in pravosodja, specializiranih na področju izsledite, začasnega zavarovanja, zasega in zaplembe sredstev. Komisija bo tudi predlagala, da se v imenu EU ratificira **Varšavska konvencija** Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

3.2. Okrepitev protikorupcijskih ukrepov

Korupcija je osrednji del načina delovanja organiziranih kriminalnih združb. Te podkupujejo, ustrahujejo in prisilijo javne uslužbence in osebje v ključnih subjektih, kot so pristanišča, da se izognejo odkritju, pridobijo informacije ali olajšajo svoje dejavnosti. V skladu z veljavnimi protikorupcijskimi pravili EU morajo države članice inkriminirati aktivno in pasivno podkupovanje javnih uslužbencev, uvesti ustrezne sankcije ter zagotoviti, da podjetniki, ki podkupujejo uradnike, za to kazensko odgovarjajo. Vendar ti instrumenti ne zajemajo določenih kaznivih dejanj, povezanih s korupcijo, kot so trgovanje z vplivom, zloraba pooblastil, nezakonita obogatitev, poneverba ali druga preusmeritev lastnine s strani javnega uslužbenca. Unija, ki je pred kratkim uvedla novo zakonodajo za zaščito oseb, ki prijavijo kršitve, zahteva oblikovanje varnih kanalov za prijavljanje koruptivnih praks. V letnem poročilu o stanju pravne države se prouči stanje v državah članicah, tudi glede protikorupcijskih politik.

Komisija bo za okrepitev prizadevanj na ravni EU **ocenila veljavna protikorupcijska pravila EU**[67], sprejeta pred dvajsetimi leti, da bi presodila, ali sledijo razvijajočim se kriminalnim praksam, in zagotovila, da zajemajo vsa ustrezna kazniva dejanja, povezana s korupcijo.

Različne vrste korupcije, ki so z organiziranim kriminalom povezane v nadnacionalnem okviru, upravičujejo tudi boljšo izmenjavo strokovnega znanja, dobrih praks ter podatkov in informacij med državami članicami in s civilno družbo. Da bi se kazenske preiskave učinkovito podprle z izmenjavo podatkov, je bistveno imeti pregled nad tveganji in grožnjami, ki jih povzroča korupcija, ter jih razumeti, preden se udejanjijo v kazniva dejanja, povezana s korupcijo.

[67] Okvirni sklep Sveta 2003/568/PNZ z dne 22. julija 2003 o boju proti korupciji v zasebnem sektorju in Konvencija o boju proti korupciji uradnikov Evropskih skupnosti ali uradnikov držav članic Evropske unije iz leta 1997 (UL L 192, 31.7.2003).

Pandemija COVID-19 dodaja še eno resno plast tveganja za korupcijo, saj so se z obsežno mobilizacijo sredstev za odziv na zdravstveno in gospodarsko krizo posredno ustvarile nove možnosti za korupcijo. Okrepiti je treba zmogljivost nacionalnih organov za obravnavanje zelo zapletenih primerov korupcije, povezanih z organiziranim kriminalom, zlasti z vzpostavitvijo specializiranih protikorupcijskih struktur. Pomembno je, da države članice za okrepitev strukturnega in strateškega pristopa ter regulativnih in operativnih orodij in zmogljivosti na področju boja proti korupciji še naprej uporabljajo razpoložljive instrumente financiranja in tehnične podpore, ki jih zagotavlja Komisija. Glede na ključno vlogo medijev pri razkrivanju primerov korupcije je nadalje izjemno pomembno, da se preiskovalnim novinarjem po vsej Uniji zagotovi varnost, tudi pred zlorabami pravdnih postopkov. Komisija bo leta 2021, kot je napovedano v akcijskem načrtu za evropsko demokracijo, izdala priporočilo o varnosti novinarjev in predložila pobudo za boj proti zlorabam pravdnih postopkov zoper novinarje in zagovornike pravic.

EU je od leta 2008 pogodbenica **Konvencije Združenih narodov proti korupciji** in bo predmet pregleda izvajanja, predvidenega v skladu s Konvencijo. EU in države članice sodelujejo v okviru Skupine držav proti korupciji (GRECO) Sveta Evrope in skupine G20, da bi dosegle nadaljnji napredek na področju preprečevanja korupcije in boja proti njej. Izredno zasedanje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov, načrtovano za junij 2021, bo izvrstna priložnost za napredek na področju boja proti korupciji na svetovni ravni.

Prav tako morajo države članice v skladu z obveznostmi iz **Konvencije OECD o boju proti podkupovanju tujih uslužbencev v mednarodnem poslovanju** inkriminirati in kazensko preganjati dejanja korupcije, ki jih storijo državljani in podjetja EU v partnerskih državah. Dosleden pregon in obsodba dejanj korupcije, storjenih v tujini, bosta imela pomembno vlogo pri obravnavanju korupcije na svetovni ravni.

3.3. Obravnavanje vdora v gospodarstvo in družbo

Kriminalne združbe vložijo del svojega precejšnjega dobička v zakonita podjetja v najrazličnejših sektorjih, kot so nepremičnine in gradbeništvo, prevoz ali gostinstvo in hotelirstvo[68]. Z nadzorom podjetij v navedenih sektorjih lahko perejo nezakonita sredstva in povečajo dobiček. Vdor organiziranega kriminala škoduje zakonitemu gospodarstvu in izkrivlja tržna pravila. Zaradi gospodarskega položaja, ki ga je povzročila pandemija COVID-19, obstaja večje tveganje, da bi organizirani kriminal prevzel oslabljena podjetja in vdrl v celotne poslovne sektorje. Obstajajo že dokazi o poskusih kaznivih dejanj poneverbe različnih finančnih mehanizmov, vzpostavljenih za podporo okrevanju gospodarstva[69]. Države članice in Europol morajo za obravnavanje te grožnje in opredelitev ključnih točk za intervencijo in

[68] Študija „Mapping the risk of serious and organised crime infiltration in legitimate businesses“ (Študija o evidentiranju tveganja za vdor hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v zakonita podjetja), marec 2021, DR0221244ENN, https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/ab3534a2-87a0-11eb-ac4c-01aa75ed71a1/language-sl.

[69] Europol, poročilo EU SOCTA iz leta 2021, 12. april 2021, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment.

ozaveščanje okrepiti obveščevalno sliko o razsežnosti in ravni kriminalnih naložb, načinih vdora in sektorjih, v katerih obstaja nevarnost vdora.

Upoštevale bi se lahko izkušnje, pridobljene pri izmenjavi dobrih praks v okviru evropske mreže za **upravni pristop**[70], tj. pri metodi, pri kateri lokalni organi v sodelovanju z organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in civilno družbo uporabljajo upravna orodja, kot so postopki pridobivanja dovoljenj, javni razpisi in subvencije, za preprečevanje vdora organiziranega kriminala v zakonita podjetja in upravno infrastrukturo. Lokalne organe je treba ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic opolnomočiti, da vzpostavijo ovire, ki ščitijo gospodarsko strukturo pred organiziranim kriminalom.

Za zmanjšanje možnosti, da kriminalne združbe zapolnijo svoje vrste, je ključna tudi **lokalna razsežnost**. Pri novačenju za kriminalne dejavnosti so najranljivejši posamezniki, ki so vzgojeni v okolju organiziranega kriminala in izhajajo iz socialno-ekonomsko prikrajšanih območij. Ti posamezniki, ki začnejo z manjšimi kaznivimi dejanji ali imajo manjše vloge v organizaciji, bodo postali člani in vodje prihodnjih kriminalnih organizacij. Kot uspešni so se pri ponujanju alternativnih možnosti, ki preprečujejo mladim, da bi se pridružili življenju nasilja in kriminala, izkazali ciljno usmerjeni ukrepi v soseske in skupnosti. Poleg tega so za povečanje odpornosti družbe proti dejavnostim organiziranih kriminalnih združb bistvene dejavnosti preprečevanja kriminala, kot je v skupnost usmerjeno policijsko delo ali kampanje ozaveščanja na območjih, na katerih so kriminalne dejavnosti posebej razširjene. Komisija bo spodbujala izmenjavo znanja in dobrih praks o preprečevanju kriminala prek **Evropske mreže za preprečevanje kriminala**.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- predlagala revizijo **direktive o odvzemu predmetov in premoženjske koristi** ter sklepa Sveta o **uradih za odvzem premoženjske koristi** (leto 2022);
- ocenila veljavna **protikorupcijska pravila EU** (leto 2022);
- spodbujala **sodelovanje** in izmenjavo informacij o **povezavi med korupcijo in organiziranim kriminalom**, tudi prek Europola.

Države članice so pozvane, naj:

- v preiskavah organiziranega kriminala **sistematično izvajajo finančne preiskave**, takoj ko v finančnem okolju obstajajo indici za prisotnost sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji, pa preiskave za odvzem premoženjske koristi;
- v nacionalno zakonodajo hitro prenesejo **direktivo o lažji uporabi finančnih**

[70] Upravni pristop k hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu dopolnjuje običajne dejavnosti na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Zagotavlja dodatna orodja za preprečevanje zlorabe zakonite infrastrukture in boj proti njej z večagencijskim sodelovanjem, v okviru katerega se izmenjujejo informacije in sprejemajo ukrepi za vzpostavitev ovir proti vdoru.

informacij do roka avgusta 2021;

- **izmenjujejo strateške informacije** s tistimi **sektorji, za katere obstaja tveganje**, da vanje vdrejo organizirane kriminalne združbe (javno-zasebna partnerstva);
- izboljšajo **specializacijo** služb za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter okrepijo organe, pristojne za preiskave, kazenski pregon in sodne postopke v primerih **korupcije** na visoki ravni.

Države članice in Europol so pozvani, naj:

- izboljšajo **obveščevalno sliko** o grožnjah **vdora** v zakonito gospodarstvo z oceno tveganj in metod, ki jih uporabljajo organizirane kriminalne združbe.

4. Prilagoditev organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in pravosodnih organov digitalni dobi

4.1. Dostop do digitalnih sledi in dokazov

Temelj preiskav za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pregona, s katerimi se storilci kaznivih dejanj privedejo pred sodišče, je iskanje sledi in dokazov, vključno z zakonitim dostopom do komunikacijskih podatkov. Ker so se naša življenja in dejavnosti bolj kot kdaj koli prej preselili na splet, so odtisi kaznivih dejanj tudi digitalni. Organizirani kriminal se na spletu načrtuje, izvaja in prikriva s trženjem nezakonitih snovi in izdelkov ter iskanjem domiselnih načinov pranja dobička, ki jih ne ovirajo fizične meje. Hitro razvijajoče se tehnologije še povečujejo obseg težave. Premik nekaterih sledi in dokazov iz fizičnega v spletni prostor prinaša različne izzive, vključno s hitrostjo, s katero se lahko podatki premikajo med jurisdikcijami, ali z zmožnostjo skrivanja za šifriranjem. Poleg tega nekateri **instrumenti in ukrepi za zbiranje dokazov, zasnovani za fizične dokaze, še niso povsem prilagojeni na digitalni svet**[71]. Ker podatki niso pravočasno na voljo ali dostopni, lahko to ovira ali upočasnjuje kazenske preiskave in pregon.

Pri preiskavah organiziranega kriminala je običajno potreben dostop do podatkov o elektronskih komunikacijah, da se prepozna povezava med kaznivim dejanjem, storilcem kaznivega dejanja in žrtvami ter izsledijo kriminalne mreže. Ob upoštevanju obsega in strukture mreže organiziranega kriminala je organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj težko izslediti te komunikacije, če nimajo naknadnega dostopa do komunikacijskih metapodatkov. Zaradi pomanjkanja takih podatkov je izjemno težavno identificirati osrednje akterje, ki imajo glavno besedo v ozadju. Zato so pogosto identificirani in prijeti le člani v najnižjih vrstah teh mrež, ki so bili na prizorišču kaznivega dejanja, ne pa osrednji akterji[72]. Organizirane kriminalne združbe uporabljajo sodobno tehnologijo tudi za organizacijo naslednje dostave drog, izmenjavo obetavnih ciljev za naslednji vlom,

[71] https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/e-evidence-cross-border-access-electronic-evidence_en#internaleurulesproposaloneevidence.
[72]https://www.bka.de/SharedDocs/Kurzmeldungen/DE/Kurzmeldungen/180611_MINDESTSPEICHERFRISTEN.html.

dogovarjanje o kraju srečanja za oborožen rop, v primeru organiziranih kriminalnih združb za kibernetsko kriminaliteto pa izvedbo napadov z zlonamerno programsko opremo na storitve spletnega bančništva.

Države članice so za zagotavljanje dostopa do digitalnih dokazov in preiskovalnih sledi vzpostavile **okvire za hrambo podatkov**. Ponudniki komunikacijskih storitev lahko metapodatke zaradi načela zaupnosti elektronskih komunikacij do takrat, ko organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj zahtevajo dostop do njih, že zbrišejo. V takih primerih se lahko izgubijo pomembni dokazi, razen če so na podlagi zakonodajnega okvira o hrambi podatkov zakonsko obvezani, da morajo komunikacijske metapodatke shranjevati razumno daljše obdobje. Iz tega izhaja tveganje, da kazniva dejanja niso uspešno preiskana ali da žrtve niso identificirane. Komunikacijski metapodatki, ki so na primer posebej pomembni pri preiskavah in pregonu kibernetske kriminalitete, so pogosto glavno sredstvo za odkritje kaznivega dejanja ter ključen dokaz. Lahko so tudi pomembno sredstvo za potrditev (ali izpodbijanje) drugih vrst dokazov, ki se nanašajo na dejstva zadeve. Pomen hrambe podatkov poudarjata kompleksnost organiziranega kriminala, kot so nedovoljen promet s prepovedanimi drogami, trgovina z ljudmi ali pranje denarja, in čas, potreben za preiskavo takega kaznivega dejanja, pri čemer postanejo novi osumljenci očitni šele med preiskavo.

Ukrepi za hrambo podatkov hkrati sprožajo pomembna vprašanja v zvezi z njihovim poseganjem v temeljne pravice, vključno s pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov. Sodišče Evropske unije je v nedavnih sodbah o hrambi podatkov[73] potrdilo predhodno sodno prakso, da so podatki o elektronskih komunikacijah zaupni ter da se podatki o prometu in lokaciji načeloma ne smejo hraniti na splošen in neselektiven način. Področje uporabe ukrepov hrambe podatkov je lahko v zvezi z njihovim poseganjem v temeljne pravice upravičeno le, če so potrebni in sorazmerni za zastavljeni cilj. Sodišče je določilo omejene izjeme od tega pravila, ki se nanašajo na nacionalno varnost, javno obrambo in varnost ali preprečevanje, preiskovanje, odkrivanje in pregon kaznivih dejanj[74]. Komisija bo v skladu s sodbami Sodišča analizirala in opredelila morebitne pristope in rešitve, ki se na potrebe organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnih organov odzivajo na način, ki je operativno koristen, tehnično mogoč in pravno utemeljen, vključno s popolnim spoštovanjem temeljnih pravic. Pred koncem junija 2021 bo opravila posvetovanje z državami članicami za določitev nadaljnjega ukrepanja.

Za učinkovit odziv organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj je potreben tudi pravočasen dostop do digitalnih dokazov, če jih hranijo ponudniki v drugi jurisdikciji. Komisija je leta 2018 predlagala **sveženj o elektronskih dokazih**, da bi olajšala čezmejni dostop do elektronskih dokazov na podlagi evropskega naloga za predložitev

[73] Sodbi z dne 6. oktobra 2020, Privacy International, C-623/17, in La Quadrature du Net a.o., združene zadeve C-511/18, C-512/18 in C-520/18, ter sodba z dne 2. marca 2021, H.K./Prokuratuur, C-746/18.

[74] Sodišče je zlasti dovolilo splošno in neselektivno hrambo podatkov o civilni identiteti uporabnikov za boj proti vsem kaznivim dejanjem ter splošno in neselektivno hrambo naslovov IP, dodeljenih viru internetne povezave, za boj proti hudim kaznivim dejanjem. Razlogovanje Sodišča temelji na Listini EU o temeljnih pravicah ter analizi nujnosti in sorazmernosti poseganja v te pravice.

dokazov in evropskega naloga za zavarovanje dokazov. Evropski parlament in Svet zdaj ob podpori Komisije začenjata medinstitucionalne razprave, da bi poiskala potrebno skupno podlago, ki bo prispevala k hitremu sprejetju teh predlogov. Poleg tega bi morale vse države članice v okviru prizadevanj za pospešitev digitalizacije organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnih organov[75] sodelovati v digitalnem sistemu za izmenjavo e-dokazov (eEDES). Hkrati je zaradi olajšanja sodelovanja z mednarodnimi partnerji in določitve združljivih pravil na mednarodni ravni za čezmejni dostop do elektronskih dokazov potreben hiter napredek v več- in dvostranskih mednarodnih pogajanjih[76].

Za uspešnost preiskav, ki olajšujejo odvračanje, je glede na vse obsežnejše napade bistveno, da se elektronski dokazi zberejo čim prej in pred odpravljanjem njihovih posledic. Zato bi morali organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj tesno sodelovati s skupnostjo za kibernetsko varnost, da se tako zagotovi skupen in celovit odziv. Pri preiskavah je nadalje potreben hiter in zanesljiv dostop do podatkov WHOIS, da med drugim pomagajo pri identifikaciji organiziranih kriminalnih združb, ki pri svojih kibernetskih napadih ali drugih kaznivih dejanjih, kot so prevare ali razširjanje nezakonitih izdelkov in storitev, redno zlorabljajo sistem domenskih imen (DNS) in druge internetne protokole.

Šifriranje je bistvenega pomena za digitalni svet ter varovanje digitalnih sistemov in transakcij, pa tudi za varstvo vrste temeljnih pravic, vključno s svobodo izražanja, pravico do zasebnosti in pravico do varstva podatkov[77]. Vendar lahko tudi zakrije identiteto storilcev in vsebino njihovih komunikacij, če se uporablja za kazniva dejanja. Komisija je v enajstem poročilu o napredku pri vzpostavljanju učinkovite in prave varnostne unije[78] predlagala sklop šestih praktičnih ukrepov v podporo organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnim organom, kadar se pri kazenskih preiskavah srečajo s šifriranjem podatkov, shranjenih na napravah (kot so telefoni ali trdi diski), ne da bi se prepovedovalo, omejevalo ali oslabilo šifriranje. Novo orodje Europola za dešifriranje, ki ga je Komisija vzpostavila decembra 2020, bo v okviru teh prizadevanj prispeval k obravnavanju navedenih izzivov. Evropska skupina za usposabljanje in izobraževanje na področju kibernetske kriminalitete, ki se financira iz Sklada za notranjo varnost - policija, je razvila module usposabljanja in pilotne tečaje. Ti tečaji bodo na voljo v okviru redne ponudbe usposabljanj Evropske policijske akademije (CEPOL).

Poleg konvencionalnih naprav raste tudi nišni trg naprav za šifrirano komunikacijo, ki jih kupujejo in uporabljajo tudi organizirane kriminalne združbe. Kot je razvidno iz nedavnih operacij v zvezi z omrežjema EncroChat in Sky ECC, morajo organi za preprečevanje,

[75] Sporočilo Komisije z naslovom Digitalizacija pravosodja v Evropski uniji: Zbirka orodij za izkoriščanje priložnosti (COM(2020) 710 final z dne 2. decembra 2020).
[76] Zlasti Drugi dodatni protokol k Budimpeški konvenciji Sveta Evrope o kibernetski kriminaliteti in sporazum med EU in Združenimi državami Amerike o čezmejnem dostopu do elektronskih dokazov.
[77] Sporočilo Komisije o strategiji EU za varnostno unijo (COM(2020) 605 final z dne 24. julija 2020); Prvo poročilo o napredku strategije EU za varnostno unijo (COM(2020) 797 final z dne 9. decembra 2020).
[78] Enajsto poročilo o napredku pri vzpostavljanju učinkovite in prave varnostne unije (COM(2017) 608 final z dne 18. oktobra 2017).

odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj EU stalno razvijati zmogljivosti za ravnanje s šifriranimi informacijami v okviru kazenskih preiskav, ki mora potekati v skladu z veljavnimi predpisi.

Svet je decembra 2020 sprejel resolucijo[79], v kateri je pozval k dejavni razpravi s tehnološko industrijo in razvoju ustreznega regulativnega okvira, ki bo nacionalnim organom omogočil, da učinkovito izvajajo operativne naloge ter hkrati varujejo zasebnost, temeljne pravice in varnost komunikacij. Poleg tega je Svet pozval k boljšemu usklajevanju prizadevanj držav članic ter institucij in organov Evropske unije. Komisija, kot je že napovedala v agendi za boj proti terorizmu[80], išče tehnične, operativne in pravne rešitve za zagotovitev zakonitega dostopa do šifriranih informacij, pri katerem bi se hkrati ohranjala učinkovitost šifriranja pri varstvu zasebnosti in varnosti komunikacij.

Komisija bo leta 2020 v sodelovanju z industrijo, strokovnjaki za kriptografijo, člani organizacij civilne družbe in pristojnimi organi izvedla strokovni postopek za iskanje tehničnih rešitev, ki bi lahko podjetjem pomagale zlasti pri odkrivanju spolne zlorabe otrok v elektronskih komunikacijah, šifriranih od konca do konca. Podpirala bo raziskave za opredelitev, katere tehnične rešitve so najbolj izvedljive in bi jih bilo mogoče razširiti ter jih podjetja lahko smiselno in zakonito izvedejo.

Splošneje bo Komisija usmerjala postopek, da bi z zadevnimi deležniki analizirala obstoječe zmogljivosti in pristope za zakonit in ciljno usmerjen dostop do šifriranih informacij v okviru kazenskih preiskav in pregona. Ti pristopi ne bi smeli povzročiti splošne oslabitve šifriranja ali uporabe neselektivnega nadzora. Ta analiza ne bo usmerjena le v obravnavanje sedanjih ovir, temveč bo tudi predvidela verjeten razvoj tehnologij šifriranja in dešifriranja ter potrebno sodelovanje z akademskimi krogi in zasebnim sektorjem v ta namen. Poleg tega Komisija krepi prizadevanja na področju standardizacije, da bi ohranila zmogljivosti za zakonito prestrezanje v okviru omrežij 5G in drugih omrežij. Na podlagi tega postopka bo leta 2022 predlagala **nadaljnje ukrepe** za obravnavanje vprašanja zakonitega in ciljno usmerjenega dostopa do šifriranih informacij v okviru kazenskih preiskav in pregona, ki bodo temeljili na natančnem evidentiranju načinov, na katere se države članice lotevajo šifriranja, ter postopku, ki vključuje več deležnikov, da se raziščejo in proučijo konkretne možnosti (pravne, etične in tehnične).

4.2. Učinkovita orodja in tehnologije

Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj pogosto nimajo sredstev za pridobitev pravih orodij za izvajanje digitalnih preiskav. Več kot 80 % današnjih kaznivih dejanj ima digitalno komponento. Tudi če so kazniva dejanja storjena zunaj spleta, mora praktično vsak uslužbenec organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih

[79] Resolucija Sveta o šifriranju – varnost s pomočjo šifriranja in varnost kljub šifriranju (13084/1/20 REV 1 z dne 24. novembra 2020).
[80] Sporočilo Komisije z naslovom Agenda EU za boj proti terorizmu: predvidevanje, preprečevanje, zaščita in odzivanje (COM(2020) 795 final z dne 9. decembra 2020).

dejanj ter tožilec poznati osnove načine za preiskovanje kaznivih dejanj na spletu[81]. Preiskovalci morajo za odkrivanje in pregon organiziranega kriminala odkriti sumljivo spletno dejavnost, izslediti kriminalne transakcije virtualnih valut, razumeti pomen najdbe (podatki so lahko šifrirani ali jih je treba umestiti v kontekst z drugimi podatki), zavarovati podatke in jih uporabiti kot elektronski dokaz na sodišču.

Nujno je treba okrepiti zmogljivost in zmožnosti nespecializiranih služb za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter tožilstva[82]. Poleg tega primanjkuje strokovnega znanja za digitalne preiskave na posebnih področjih, kot je forenzika za internet stvari[83]. Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodni organi morajo slediti hitro razvijajočim se tehnologijam, ki jih uporabljajo storilci kaznivih dejanj, in njihovim čezmejnim dejavnostim. Zato je treba med državami članicami in v različnih sektorjih uskladiti razvoj orodij in usposabljanj na področjih, kot so digitalna forenzika, obveščevalni podatki iz javnih virov, kriptovalute in preiskave temnega omrežja, da se na primer pridobi dostop do forumov, na katerih se prodajajo nezakoniti izdelki in storitve, ter se ti forumi po možnosti odstranijo. Nacionalni organi prav tako ne morejo vedno uporabljati odprtokodnih tehničnih rešitev, ker ne poznajo rešitev, ki so bile razvite in so na voljo, zaradi različnih zahtev in ravni strokovnega znanja ter zaradi pomanjkanja podpore za nadaljnji razvoj in vzdrževanje. Neusklajevanje med različnimi organi in državami članicami lahko hkrati prinaša tudi tveganje za podvajanje pobud. Obstoječi mehanizmi EU (platforma EMPACT, agencije EU, kot so Europol, CEPOL in Eurojust, mreže strokovnjakov, programi financiranja, kot je Sklad za notranjo varnost) so lahko ključni pri spodbujanju učinkovitejšega dostopa do spletnih preiskav z usklajenimi in dobro ciljno usmerjenimi ukrepi za razvoj zmogljivosti in kompetenc.

Zanesljivo je treba opredeliti potrebe po spletnih preiskovalcih. Europol, v skladu s svojim mandatom, in evropsko inovacijsko vozlišče za varnost[84] bi morala usklajevati **celovito analizo tehnoloških vrzeli in potreb na področju digitalnih preiskav** ter analizo predvidevanj, ki je koristna za usmerjanje programov raziskav, inovacij in razvoja ter instrumentov politike, ki prispevajo h krepitvi zmogljivosti. Pomembno je, da ustrezni subjekti in mreže[85] podpirajo to delo. Europol in evropsko inovacijsko vozlišče za varnost bi morala na tej podlagi določiti prednostne naloge za raziskave in razvoj, ki jih morajo potrditi

[81] Delovni dokument služb Komisije – Ocena učinka, priložena predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem nalogu za predložitev in evropskem nalogu za zavarovanje elektronskih dokazov v kazenskih zadevah ter predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o imenovanju pravnih zastopnikov za namene zbiranja dokazov v kazenskih postopkih (SWD(2018) 118 final z dne 17. aprila 2018).

[82] Glej Sporočilo Komisije z naslovom Zagotavljanje pravnega varstva v EU – evropska strategija za usposabljanje na področju pravosodja za obdobje 2021–2024 (COM(2020) 713 final z dne 2. decembra 2020), v katerem je poudarjeno, da mora biti delavcem v pravosodju omogočeno spopadanje z novimi izzivi.

[83] Forenzična analiza povezanih naprav in podatkov, ki spadajo k sistemom interneta stvari.

[84] Evropsko inovacijsko vozlišče za notranjo varnost je sodelovalno omrežje za podpiranje laboratorijev za inovacije agencij EU, držav članic, Skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije in drugih ustreznih subjektov pri zagotavljanju najsodobnejših inovativnih izdelkov.

[85] Mreže ENFSI, ENLETS, i-LEAD in ILEAnet.

države članice[86]. Komisija se bo, da bi zagotovila jasen pregled vzpostavljenih praktičnih mehanizmov in razpoložljivih virov za podpiranje zmogljivosti organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj na področju digitalnih preiskav ter pojasnila vloge in pristojnosti vključenih subjektov, do konca leta 2021 posvetovala z državami članicami in drugimi deležniki ter bo po potrebi nadalje ukrepala.

Raziskave in inovacije so potrebne tako za tehnologije za preiskave kot tudi za boj proti kaznivim dejanjem, ki jih omogoča tehnologija. Z okvirnim programom EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020 se je financiral razvoj inovativnih tehnoloških rešitev za povečanje zmogljivosti nacionalnih organov v boju proti organiziranemu kriminalu. To delo bo še okrepljeno z novim programom Obzorje Evropa, v okviru katerega se bodo financirali projekti raziskav, namenjeni boljši obveščevalni sliki o organiziranem kriminalu, razvila orodja in učni načrt za usposabljanje ter povečalo medagencijsko sodelovanje.

Komisija bo olajšala **dostop do visokokakovostnih naborov podatkov, potrebnih za razvoj preiskovalnih orodij**, vključno s sistemi umetne inteligence, ki ustrezajo potrebam na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v kazenskih preiskavah, kot na primer za analizo velikih količin podatkov ali preiskave temnega omrežja. Zato bo v okviru programa Digitalna Evropa podpirala vzpostavitev evropskega prostora varnostnih podatkov[87], ki bo bistven pri razvoju, učenju in ocenjevanju orodij za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter bo ob popolnem spoštovanju temeljnih pravic prispeval k evropski strategiji za podatke. Poleg tega bo Komisija podpirala države članice pri pilotnih projektih, temelječih na rešitvah umetne inteligence[88], ki bi pomagale pri spodbujanju skupnosti organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj k uporabi inovacij. Organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, industrija in akademski krogi bi morali sodelovati v mreži, podprti s financiranjem EU, **da bi razvili orodja in rešitve na ravni EU, ki ustrezajo potrebam preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v EU**[89], s čimer bi se podprlo delo Europola pri zagotavljanju storitev in tehničnih rešitev za organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih

[86] Države članice bi si morale za posvetovanje izbrati potrditveni odbor Europola in skupino EUCTF (projektna skupina EU za boj proti kibernetski kriminaliteti, ki jo sestavljajo vodje enot za kibernetsko kriminaliteto v organih EU za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj).

[87] Delovni program programa Digitalna Evropa za obdobje 2021–2022 vsebuje ukrep za vzpostavitev okvira združene podatkovne arhitekture za inovacije na področju varnosti, s tem da se financira razvoj nacionalnih komponent evropskega prostora varnostnih podatkov za inovacije. To bi omogočilo inovacije in razvoj z vzpostavitvijo vseevropskega ekosistema za izmenjavo, razvoj, testiranje, učenje in potrjevanje algoritmov za orodja umetne inteligence, temelječa na različnih vrstah naborov podatkov, vključno s psevdooperativnimi in anonimiziranimi, za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj in varnosti (Sporočilo Komisije z naslovom Evropska strategija za podatke (COM(2020) 66 final z dne 19. februarja 2020). V prvem četrtletju leta 2022 se bo začel izvajati razpis za zbiranje predlogov v vrednosti 5–10 milijonov EUR v obliki nepovratnih sredstev, pri čemer bo potrebno 50-odstotno sofinanciranje, za sodelovanje vsaj šestih organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter dveh podjetij.

[88] V skladu s pobudo o umetni inteligenci, ki jo je predlagala Komisija v beli knjigi o umetni inteligenci (COM(2020) 65 final z dne 19.februarja 2020).

[89] V ta namen Evropska komisija v okviru letnega delovnega programa Sklada za notranjo varnost - policija za leto 2020 na primer financira evropsko združenje za razvoj tehnologije proti kibernetski kriminaliteti (European Anti-Cybercrime Technology Development Association) (https://www.eactda.eu/).

dejanj v EU. Ta mreža bi morala zagotoviti trajnostnost projektov programa Obzorje Evropa in Sklada za notranjo varnost ter podpirati Europol pri teh prizadevanjih.

Mreža bi morala brezplačno zagotavljati rezultate organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj prek Europola in nenehno izboljševati obstoječe rešitve. Europol bi moral zato za nacionalne organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj postati točka „vse na enem mestu“ za zagotavljanje dostopa do orodij in storitev, kot je analiza zlonamerne programske opreme.

4.3. Boljši dostop do spretnosti, znanja in operativnega strokovnega znanja

Čeprav so raziskave in analize digitalnih dokazov v središču večine preiskav, v nekaterih državah še vedno niso na voljo potrebne spretnosti na področju kazenskega postopka, taktik in tehnik za digitalne preiskave ali digitalno forenziko, ki jih je treba v večini držav članic razširiti in poglobiti. V številnih državah članicah prav tako še vedno ni rešeno vprašanje dostopa do najnovejšega operativnega strokovnega znanja na posebnih področjih, kot je internet stvari.

Razvoj usposabljanja bi moral temeljiti na opredelitvi spretnosti in znanja, potrebnih za izvedbo digitalnih preiskav, ter povezanih poklicnih profilov (npr. podatkovni analitik, spletni preiskovalec ali strokovnjak za digitalno forenziko). Zato bi morala Europol in CEPOL v sodelovanju z državami članicami[90] opredeliti in redno posodabljati **okvir kompetenc za usposabljanje**. Komisija bi morala na tej podlagi podpirati pripravo gradiva za usposabljanje prek Evropske skupine za usposabljanje in izobraževanje na področju kibernetske kriminalitete (ECTEG) in podpirati izvedbo usposabljanja na nacionalni ravni z razpoložljivimi instrumenti[91].

CEPOL in Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN) bi morala redno ocenjevati potrebe po usposabljanju in skladno s tem prednostno razvrščati izvajanje usposabljanja, tudi zato, da bi se nadalje razvile splošne digitalne kompetence organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodnih organov. CEPOL bi moral na podlagi okvira kompetenc za usposabljanje tudi tesno sodelovati s strokovnjaki[92] in državami članicami, da bi oblikoval **sheme za certificiranje/akreditacijo strokovnjakov za digitalne preiskave**. S takimi shemami bi se (1) povečalo število strokovnjakov, ki lahko izvedejo usposabljanja na posebnih področjih; (2) poenostavilo čezmejno sodelovanje, saj bi certificiranje/akreditacija predstavljala zagotovila v zvezi z zbiranjem dokazov in ravnanjem z njimi, kar bi zagotavljalo njihovo dopustnost na sodišču, tudi v drugih jurisdikcijah, ter (3) olajšala identifikacija specializiranih preiskovalcev.

[90] V okviru projektne skupine Evropske unije za boj proti kibernetski kriminaliteti (EUCTF), ustanovljene leta 2010, ki jo sestavljajo vodje nacionalnih enot za kibernetsko kriminaliteto iz različnih držav članic ter predstavniki Europola, Evropske komisije in Eurojusta. https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3/euctf.

[91] Kot na primer prek Sklada za notranjo varnost in Instrumenta za tehnično podporo.

[92] Evropska skupina za usposabljanje in izobraževanje na področju kibernetske kriminalitete je že opravila veliko dela na to temo v okviru projekta Global Cybercrime Certification (https://www.ecteg.eu/running/gcc/).

V digitalnih preiskavah je morda potrebno strokovno znanje, ki je v EU redko, kot je znanje o kriptovalutah ali izsiljevalskem programju[93] ali preiskavah temnega omrežja. Države članice bi morale za medsebojno podporo v operacijah, v katerih je tako strokovno znanje potrebno, opredeliti strokovnjake, ki so pridobili najsodobnejša znanja in spretnosti na teh področjih. Komisija bo podpirala Europol pri vzpostavitvi mehanizmov za zagotovitev, da bi imeli organi in strokovnjaki držav članic prave spodbude za vključitev v nabor strokovnjakov.

Ključni ukrepi:

Komisija bo:

- analizirala in začrtala možne pristope in rešitve glede **hrambe podatkov** za organe za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodne organe ter se o njih posvetovala z državami članicami do konca junija 2021;
- predlagala nadaljnje korake za obravnavo zakonitega in ciljno usmerjenega dostopa organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj do **šifriranih informacij** v okviru kazenskih preiskav. Ta pristop bi moral temeljiti na natančnem evidentiranju načinov, na katere se države članice lotevajo šifriranja, ter postopku, ki vključuje več deležnikov, da se raziščejo in proučijo konkretne zakonite možnosti;
- spodbujala in olajšala polno in hitro **sodelovanje držav članic v digitalnem sistemu za izmenjavo e-dokazov** (eEDES);
- prek Skupnega raziskovalnega središča razvila orodje za spremljanje za zbiranje obveščevalnih podatkov o nezakonitih dejavnostih, ki se razvijajo v **temnem omrežju**;
- podpirala **razvoj modulov in gradiva za usposabljanje** ter izvajanje usposabljanja s strani agencije CEPOL, mreže EJTN in nacionalnih ustanov za usposabljanje.

Europol je pozvan, naj:

- usklajuje **celovito analizo** tehnoloških vrzeli in potreb na področju digitalnih preiskav;
- vzpostavi **odložišče orodij**, ki bo organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj omogočilo prepoznavanje najsodobnejših rešitev in dostop do njih;
- vzpostavi in vzdržuje podatkovno zbirko **strokovnjakov za preiskave in forenzikov** na specializiranih področjih, kot sta internet stvari ali kriptovalute.

CEPOL je pozvan, naj:

- vzpostavi **sheme certificiranja/akreditacije** za strokovnjake za digitalne preiskave;
- skupaj z Europolom zagotovi in redno posodablja **okvir kompetenc za usposabljanje**.

[93] Europol je v sodelovanju z industrijo oblikoval projekt No More Ransom (nič več odkupnine) (https://www.nomoreransom.org/), ki zagotavlja nasvete za preprečevanje in orodja za dešifriranje.

Evropski parlament in Svet sta pozvana, naj:

- nujno sprejmeta predloga o elektronskih dokazih, da se organom zagotovi hiter in zanesljiv dostop do **elektronskih dokazov**.

Zaključek

V tej strategiji so navedene prednostne naloge, ukrepi in cilji, ki jih je treba doseči v prihodnjih petih letih, da bi se EU postavila na trdnejše temelje v boju proti organiziranemu kriminalu. Vendar pa se oblike kriminalitete stalno razvijajo, zato je bistveno opredeliti nove trende in se na nov razvoj hitro odzvati. Unija in države članice morajo biti korak pred kriminalnimi organizacijami.

Zato je čas, da se okrepijo skupni ukrepi Unije proti organiziranemu kriminalu z okrepitvijo obstoječih instrumentov, namenjenih podpori čezmejnemu sodelovanju, vključno s sodelovanjem prek agencij na področju pravosodja in notranjih zadev, bojem proti kaznivim dejanjem, ki jih je treba prednostno obravnavati, razbitjem struktur za temi dejanji, zatiranjem finančnih sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji, in koruptivnih metod za vdor teh sredstev v gospodarstvo ter bojem proti uporabi novih tehnologij s strani storilcev kaznivih dejanj. Vsaka zakonodaja je dobra le toliko, kolikor dobro se izvaja. Zato je pomembno, da države članice v celoti in pravilno izvajajo obstoječe instrumente EU. Komisija bo še naprej izpolnjevala svojo vlogo. Države članice bo podpirala in jih stalno usmerjala, v primeru kršitev prava EU pa bo pripravljena hitro ukrepati.

Organi na terenu morajo biti sposobni v celoti uporabljati obstoječa orodja, da se onemogočijo kriminalne dejavnosti in poslovni model kriminalnih organizacij. Ukrepe v okviru te strategije mora za dosego tega cilja spremljati nova kultura, pri kateri organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter pravosodni organi med preiskavami primerov organiziranega kriminala sistematično preverjajo morebitne čezmejne in mednarodne povezave. K temu lahko prispevajo izmenjave uslužbencev organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, tožilcev in sodnikov, tudi s tretjimi državami, ter dodatne možnosti usposabljanja.

Komisija je odločena, da bo opravljala svojo nalogo pri tem prenovljenem naporu v boju proti organiziranemu kriminalu, ter poziva Evropski parlament in Svet, naj sodelujeta pri teh skupnih prizadevanjih, bistvenih za zagotovitev varnosti v EU, zaščito evropskega gospodarstva ter varstvo pravne države in temeljnih pravic.